

Številka: 35432-10/2024-2570-31

Datum: 3. 7. 2026

Ministrstvo za okolje in prostor izdaja na podlagi enajstega odstavka 119. člena ter drugega odstavka 304. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, 18/23 – ZDU-1O, 78/23 – ZUNPEOVE, 23/24, 21/25 – ZOPVOOV, 56/25 – PoZ in 11/26 – odl. US) v upravni zadevi spremembe in uskladitve okoljevarstvenega dovoljenja na zahtevo upravljavca Ljutomerčan d.o.o., Cven 107, 9240 Ljutomer, ki ga po pooblastilu direktorja Mihaela Kuharja zastopa IPSUM, d.o.o., Ljubljanska cesta 72, 1230 Domžale, naslednjo

ODLOČBO

I.

Okoljevarstveno dovoljenje št. 35407-100/2006-14 z dne 29.1.2009, ki je bilo spremenjeno z odločbo št. 35407-48/2010-4 z dne 18. 11. 2011 (v nadaljevanju: okoljevarstveno dovoljenje), izdano upravljavcu Ljutomerčan d.o.o., Cven 107, 9240 Ljutomer (v nadaljevanju: upravljavec), za obratovanje naprave za intenzivno rejo prašičev pitancev – Farma Cven se spremeni tako, kot izhaja iz nadaljevanja izreka te odločbe:

1. Točka 1. izreka okoljevarstvenega dovoljenja se spremeni tako, da se glasi:

1. Obseg dovoljenja

Stranki - upravljavcu Ljutomerčan d.o.o., Cven 107, 9240 Ljutomer (v nadaljevanju: upravljavec) se izda okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje naprave Farma Cven, in sicer:

- naprava A1, v kateri se izvaja dejavnost reje plemenskih svinj s proizvodno zmogljivostjo 846 mest,
- neposredno tehnično povezana dejavnost NTPD1 in NTPD2, v kateri se izvaja dejavnost reje prašičev pitancev s proizvodno zmogljivostjo 432 mest in reja prašičev tekačev s proizvodno zmogljivostjo 4.400 mest.

Naprava se nahaja na naslovu Cven 107, 9240 Ljutomer, na zemljišču v k.o. 241 Cven s parcelnimi št. 192, 239 in 200 in v k.o. 259 Ljutomer s parcelno št. 5/1 v občini Ljutomer.

Napravo A1 in druge z njo neposredno tehnično povezane dejavnosti sestavljajo naslednje nepremične tehnološke enote:

- N1 – hlev PL1 plemenske svinje za pripust in breje svinje (635 mest)
- N2 – hlev PL1 plemenske svinje v laktaciji (211 mest)
- N3 – hlev Nova vzreja NTPD1 za tekače (3542 mest)
- N4 – hlev 5 NTPD2 za pitance (432 mest) in tekače (858 mest)
- N5 – mala kurilna naprava (N4, hlev 5)
- N6 – mala kurilna naprava (N4, hlev 5)
- N7 – mala kurilna naprava (N3, hlev Nova vzreja)

- N8 – mala kurilna naprava (N3, hlev Nova vzreja)
- N9 – mala kurilna naprava (hlev PL1)
- N10 – mala kurilna naprava (hlev PL1)
- N11 – mala kurilna naprava (hlev PL1)
- N12 – diesel elektro agregat

Ostale nepremične enote, ki so skupne:

- 16 silosov (Sil1-Sil16)
- 6 lagun za gnojevko (SkRO1-SkRO6)
- upravni objekt s skladiščem za dezinfekcijska sredstva in zdravila (Sk3)
- skladišče za kadavre (SkO1)
- skladišče (Sk1) in vodarna
- nadstrešek (Sk2) – za bale sena in žagovino
- transformatorska postaja
- 2 greznici in MKČN ob upravni stavbi
- meteorološka postaja

2. Točka 2. izreka okoljevarstvenega dovoljenja se spremeni tako, da se glasi:

2. Okoljevarstvene zahteve za emisije snovi v zrak

2.1. Ukrepi za preprečevanje onesnaževanja oziroma zmanjševanja emisij iz naprave

2.1.1. Pri obratovanju naprave iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja mora upravljavec izvajati naslednje ukrepe za zmanjševanje emisije snovi v zrak:

- redno vzdrževanje dobrega tehničnega stanja naprave;
- tesnjenje delov naprave in preprečevanje nastajanja razpršenih emisij prahu, amonijaka in vonjav;
- čim popolnejšo izrabo surovin in energije ter druge ukrepe za izboljšanje tehnoloških procesov;
- pri pretovarjanju krme je potrebno avtomatiziranje pretovora na način zaprtega kroga, kjer ne pride do emisij prahu in zmanjševanje poti padanja pri iztresanju slame;
- v zvezi z opremo naprave za pretovor trdnih snovi (krma) je potrebno redno vzdrževanje te opreme;
- v zvezi z lastnostmi trdnih snovi kot je krma uporabiti vso krmo v peletirani obliki;
- uporabiti zaprta prevozna sredstva (cisterne) in zaprte sisteme za natovarjanje in raztovarjanje krme kot so vozila z zaprtimi vsebniki za krmo in v notranjem transportu zaprte transportne trakove (cevi) za krmo;
- vzdrževati površine cest, po katerih vozijo vozila za prevoz krme;
- zapirati vhodna vrata v prostore stavb, v katera se dovaža, uporablja ali odvaža krma;
- zapirati ali tesniti mesta za pretovarjanje krme;
- uporabljati zaprte načine skladiščenja, kot je skladiščenje krme v silosih in big bag vrečah skladiščene v zaprtem objektu;
- potrebno je redno čistiti in vzdrževati manipulativne površine in
- vse povozne površine na lokaciji naprave morajo biti utrjene.

2.1.2. Upravljavec mora zagotavljati zmanjšanje nastanka emisije prahu iz posameznih bivalnih objektov za živali (hlevov) z:

- uporabo krmilnikov za hranjenje po želji,
- uporabo peletirane krme ali v obliki drobljenca,
- uporabo skladišč za suho krmo (silosi), ki so opremljeni z oddušniki, zaprtim avtomatskim sistemom za transport in zaključeni s filtrno vrečo,
- uporabo avtomatskega prisilnega prezračevalnega sistema z majhno hitrostjo zraka v hlevih in uporabo razprševanja vodne meglice.

2.1.3. Upravljaivec mora zagotavljati izvajanje naslednjih ukrepov za preprečevanje in zmanjševanje emisije vonjav:

- uporabiti mora sistem nastanitve, kjer so živali in površine suhe in čiste kot so deloma rešetkasta tla brez nastilja, krma se ne sme raztresati in voda se ne sme razlivati, zmanjševati emisijsko površino gnojevke in pogosto odstranjevati gnojevko na način, da gnojevka sproti odteka v zbirne bazene in po kanalu naprej čim prej v lagune, zniževati temperaturo v hlevih in zmanjševati tok in hitrost zraka nad površino gnojevke,
- optimirati pogoje izpustov izstopnega zraka iz hlevov kot je npr. z namestitvijo vseh ventilatorjev na strehi skozi sleme in s povečevanjem hitrosti prezračevanja skozi navpične odvode, v vse smeri postavitve vegetacijskih ovir (drevesa in grmičevje) za ustvarjanje turbulence v izhodnem toku zraka,
- pokritje gnojevke v lagunah s plavajočim materialom – naravno skorjo,
- postavitve gnojišča (lagun) na način, da so proti najbližjim objektom (predvsem na Z strani) nasajena drevesa ali grmovje,
- se ne izvaja mešanja gnojevke in
- uporaba razdelilnika za nanos gnojevke za plitvo vbrizgavanje s čimprejšnjim vmešanjem gnojevke v zemljo.

2.1.4. Upravljaivec mora poleg ukrepov iz točke 2.1.3. izreka okoljevarstvenega dovoljenja za zmanjšanje emisije amonijaka v zrak iz skladišča za gnojevko (lagun) zagotavljati ustrezno obliko in upravljanje lagun na način zmanjšanja hitrosti vetra in izmenjave zraka na površini gnojevke tako, da posamezna laguna ni povsem napolnjena (do vrha) in kjer se površina gnojevke naravno zaskorji.

2.1.5. Upravljaivec mora za zmanjšanje emisije amonijaka v zrak iz posameznih bivalnih objektov za živali (hlevov) zagotavljati, da izvaja rejo plemenskih svinj na delno rešetkastih tleh (brez nastilja) s pogostim odstranjevanjem gnojevke z izplakovanjem v zbirne bazene in z zmanjšano jamo za gnoj s prisilnim prezračevanjem in napajalnim sistemom brez iztekanja, pri čemer mora zagotavljati, da emisije amonijaka v zrak ne presegajo mejnih vrednosti, določenih v Preglednici 1 iz točke 2.2.1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja.

2.1.6. Upravljaivec lahko kot gorivo v nepremičnem motorju z notranjim izgorevanjem – diesel elektro agregatu uporablja le plinsko olje D2.

2.1.7. Nepremični motor z notranjim izgorevanjem – diesel elektro agregat lahko obratuje samo za pogon rezervnega ali zasilnega napajanja elektrike, pri čemer njegov obratovalni čas ne sme presegati 300 ur letno.

2.2. Mejne vrednosti emisije snovi v zrak

2.2.1. Mejna vrednost emisije amonijaka v zrak iz posameznega bivalnega objekta za plemenske svinje z uporabo reje na delno rešetkastih tleh s pogostim odstranjevanjem gnojevke z izplakovanjem je določena v Preglednici 1.

Preglednica 1: Mejna vrednost emisije snovi v zrak

Parameter	Kategorija živali	Mejna vrednost (v kg NH ₃ /mesto za plemenske svinje/leto)
Dušik, izražen kot NH ₃	Svinje, pripravljene na pripust in breje svinje	2,1
	Oprasene svinje, vključno s sesnimi pujski	0,9

2.3. Zahteve za obratovalni monitoring emisij snovi v zrak

- 2.3.1. Upravljavec mora vsako leto zagotavljati monitoring emisije amonijaka v zrak z oceno - izračunom letne količine razpršene emisije snovi v zrak z uporabo masne bilance na podlagi izločanja in skupnega dušika, prisotnega v vsaki fazi ravnanja z gnojem, ki se nanaša le na emisije glede na način reje iz hlevov.
- 2.3.2. Upravljavec mora zagotavljati monitoring emisije celotnega prahu v zrak iz posameznega bivalnega objekta za plemenske svinje kot oceno z izračunom letne količine razpršene emisije snovi v zrak na podlagi uporabe emisijskega faktorja.
- 2.3.3. Upravljavcu ni treba zagotoviti izvajanje obratovalnega monitoringa emisij snovi v zrak iz nepremičnega motorja z notranjim izgorevanjem – diesel elektro agregata.

2.4. Obveznost predložitve poročila o rezultatih obratovalnega monitoringa

- 2.4.1. Upravljavec mora oceno o letnih emisijah snovi v zrak, ki jo izdela izvajalec obratovalnega monitoringa na podlagi ocene z izračunom letne količine razpršenih emisij amonijaka in celotnega prahu v zrak, poslati Agenciji Republike Slovenije za okolje v elektronski obliki vsako leto do 31. marca tekočega leta za preteklo koledarsko leto.
- 2.4.2. Upravljavec mora kot prilogo k oceni o letnih emisijah snovi v zrak iz točke 2.4.1. izreka okoljevarstvenega dovoljenja priložiti oceno z izračunom razpršenih emisij iz točke 2.3.1. in 2.3.2. izreka okoljevarstvenega dovoljenja. Iz ocene mora biti razviden način izračuna in podatki, ki so bili pri tem uporabljeni.

3. Za točko 3.1.2 izreka okoljevarstvenega dovoljenja se dodajo točke 3.1.2a, 3.1.2b, 3.1.2c, 3.1.2d in 3.1.2e, ki se glasijo:

- 3.1.2a Upravljavec mora hleve predhodno mehansko očistiti in nato oprati z visokotlačnimi čistilci tako, da nastane čim manj odpadne pralne vode.
- 3.1.2b Upravljavec mora odpadne pralne vode pomešane skupaj z gnojevko zbirati ločeno od padavinske odpadne vode, ki se odvaja s streh hlevov ter povoznih površin.
- 3.1.2c Dvoriščna območja ter transportne poti morajo biti utrjene, da se za čiščenje porabi čim manj vode.
- 3.1.2d Odpadne vode, ki nastajajo pri pranju hlevov z visokotlačnimi čistilnimi aparati, se odvajajo v zbiralnice za gnojevko, tako da ne pride do izlivanja, izpiranja ali odtekanja v okolje.
- 3.1.2e Upravljavec mora zagotoviti redne preglede zbiralnikov gnojevke in cevovodov ter preverjati njihovo tesnost.

4. Za točko 4.1.2 izreka okoljevarstvenega dovoljenja se doda točka 4.1.2.a, ki se glasi:

- 4.1.2.a Upravljavec mora poleg ukrepov iz točke 4.1.2 izreka tega dovoljenja uporabljati naslednje kombinacije tehnik za preprečevanje ali zmanjšanje emisij hrupa:
- zagotovitev ustrezne razdalje med napravo in občutljivimi sprejemniki,
 - postavitve opreme čim dlje od občutljivih sprejemnikov,
 - uporabo čim krajših cevi za dovod krme,
 - postavitve posod in silosov za krmo tako, da se čim bolj zmanjša premikanje vozil po kmetiji,
 - zapiranje vrat in večjih odprtih stavbe, zlasti med hranjenjem,

- upravljanje opreme s strani izkušenega osebja,
- izogibanje hrupnim dejavnostim ponoči in med vikendi,
- upoštevanje določb za nadzor nad hrupom med vzdrževalnimi dejavnostmi,
- uporaba transportnih trakov in polžnih transporterjev, polnih krme,
- uporaba tihe opreme, kot so visoko učinkoviti ventilatorji, kadar naravno prezračevanje ni mogoče ali zadostno, ter črpalke, kompresorji in pasivni krmilniki,
- uporaba opreme za obvladovanje hrupa, ki vključuje opremo za zmanjševanje hrupa, izolacijo vibracij in izvedbo zvočne izolacije stavb, in
- zmanjševanje hrupa z namestitvijo pregrad med viri in sprejemniki (npr. zaščitnih zidov, nasipov in stavb).

5. Za točko 6.7 izreka okoljevarstvenega dovoljenja se dodajo točke 6.8, 6.9, 6.10, 6.11 tako, da se glasijo:

6.8 Upravljavec mora zagotoviti uporabo takih lagun za skladiščenje gnojevke in odpadnih pralnih vod, ki so odporne proti mehanskim, kemičnim in toplotnim vplivom.

6.9 Upravljavec mora zagotoviti, da so lagune in oprema za zbiranje in prenos gnojevke (jame, kanali, jarki, črpalne postaje) iz neprepustnih materialov.

6.10 Upravljavec mora preverjati konstrukcijsko celovitost lagun vsaj enkrat na leto.

6.11 Upravljavec mora gnojevko in odpadne pralne vode po površini, ki se gnoji, enakomerno razpršiti s cisterno za plitev vnos, ki ne sme imeti poškodovanih tistih delov, ki lahko vplivajo na enakomernost raztrosa, zagotavljati mora pravilne odmerke in njihovo porazdelitev ter čim manjše izgube pri vnosu.

6. Za točko 6. izreka okoljevarstvenega dovoljenja se doda točka 6.a tako, da se glasi:

6.a Okoljevarstvene zahteve v zvezi s preprečevanjem emisij snovi v tla in podzemne vode za napravo A1

6.a.1 Upravljavcu se potrdi prejem dokumenta Ocena možnosti za onesnaženje tal in podzemne vode za napravo A1 iz točke 1 izreka tega dovoljenja, št. 102-386/OMO/23, december 2023, dopolnitev junij 2024, izdelal Ipsum, d.o.o., Ljubljanska cesta 72, 1230 Domžale.

7. Točka 7 izreka okoljevarstvenega dovoljenja se spremeni tako, da se glasi:

7 Drugi ukrepi v zvezi z obratovanjem naprave

7.1 Upravljavec mora pri obratovanju naprave A1 iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja izvajati in upoštevati sistem ravnanja z okoljem, ki vključuje naslednje elemente:

1. zavezanost vodstva, vključno z najvišjim vodstvom;
2. opredelitev okoljske politike, ki vključuje stalno izboljševanje okoljskih značilnosti obrata, ki jo zagotavlja vodstvo;
3. načrtovanje in pripravo potrebnih postopkov in ciljev v povezavi s finančnim načrtovanjem in naložbami;
4. izvajanje postopkov, pri katerih je posebna pozornost namenjena:
 - (a) strukturi in odgovornosti;
 - (b) usposabljanju, ozaveščanju in usposobljenosti;
 - (c) komunikaciji;
 - (d) vključevanju zaposlenih;
 - (e) dokumentaciji;
 - (f) učinkovitemu obvladovanju procesov;

- (g) programom vzdrževanja;
 - (h) pripravljenosti in ukrepanju v nujnih primerih;
 - (i) ohranjanju skladnosti z okoljsko zakonodajo;
5. preverjanje učinkovitosti in izvajanje popravnih ukrepov, pri čemer je posebna pozornost namenjena:
 - (a) monitoringu in merjenju;
 - (b) popravnim in preventivnim ukrepom;
 - (c) vodenju evidenc;
 - (d) neodvisnim (kjer je izvedljivo) notranjim ali zunanjim presojam, da se ugotovi, ali je sistem ravnanja z okoljem skladen z načrtovano ureditvijo ter ali se ustrezno izvaja in vzdržuje;
 6. pregled sistema ravnanja z okoljem ter njegove stalne ustreznosti, primernosti in učinkovitosti, ki ga izvaja najvišje vodstvo;
 7. spremljanje razvoja čistejših tehnologij;
 8. upoštevanje okoljskih vplivov morebitne razgradnje naprave v fazi načrtovanja nove naprave in v njeni celotni obratovalni dobi;
 9. redno uporabo sektorskih primerjalnih analiz (npr. sektorski referenčni dokument EMAS),
 10. izvajanje načrta za obvladovanje vonjav.

7.2 Upravljavec mora za preprečevanje ali zmanjševanje okoljskega vpliva in izboljšanje splošnih značilnosti zagotavljati:

- ustrezno lokacijo naprave in razporeditev dejavnosti v prostoru,
- izobraževanje in usposabljanje osebja,
- načrt za izredne razmere za obravnavanje nepričakovanih emisij in dogodkov, kot je onesnaženje vodnih teles,
- redne preglede, popravila in vzdrževanje konstrukcij in opreme,
- začasno skladiščenje poginulih živali tako, da se preprečijo ali zmanjšajo emisije.

7.3 Upravljavec mora za zmanjšanje skupnega izločenega dušika in posledično emisij amonijaka ob hkratnem upoštevanju prehranskih potreb živali zagotavljati predpisane sestave prehrane in prehranske strategije, ki vključuje naslednjo kombinacijo:

- zmanjšanje vsebnosti surovih beljakovin z uporabo prehrane z uravnoteženo vsebnostjo dušika na podlagi energijskih potreb in prebavljivih aminokislin;
- večfazno krmljenje s predpisano sestavo prehrane, ki je prilagojena posebnim zahtevam proizvodnega obdobja;
- dodajanje nadzorovanih količin esencialnih aminokislin v prehrano z majhno vsebnostjo surovih beljakovin.

7.4 Upravljavec mora za zmanjšanje skupnega izločenega fosforja ob hkratnem upoštevanju prehranskih potreb živali zagotavljati predpisane sestave prehrane in prehranske strategije, ki vključuje naslednjo kombinacijo:

- večfazno krmljenje s predpisano sestavo prehrane, ki je prilagojena posebnim zahtevam proizvodnega obdobja;
- uporabo hitro prebavljivih anorganskih fosfatov za delno nadomestitev običajnih virov fosforja v krmi.

7.5 Upravljavec mora za učinkovito uporabo vode zagotavljati sledečo kombinacijo tehnik:

- evidentiranje porabe vode;
- odkrivanje in odprava morebitnega puščanja vode;
- uporaba visokotlačnih čistilnih aparatov za čiščenje bivalnih prostorov živali in opreme;
- izbiro in uporabo ustrezne opreme (npr. nastavkov za sesanje, skodelic za napajanje, korit za vodo) za posamezne kategorije živali ob stalnem zagotavljanju vode (pitje po želji);

- redno preverjanje in (po potrebi) prilagajanje nastavitev opreme za pitno vodo.

7.6 Upravljaivec mora za učinkovito rabo energije v napravi A1 iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja zagotavljati sledečo kombinacijo tehnik:

- visoko učinkoviti ogrevalni/hladilni in prezračevalni sistemi,
- optimizacija ogrevalnih/hladilnih in prezračevalnih sistemov ter upravljanja,
- uporaba energijsko učinkovite razsvetljave,
- izolacija sten in stropov hlevov.

7.7 Upravljaivec mora za zmanjšanje emisij amonijaka iz celotnega proizvodnega procesa za rejo plemenskih svinj zagotoviti oceno ali izračun zmanjšanja emisij amonijaka iz celotnega proizvodnega procesa z uporabo najboljših razpoložljivih tehnik, ki se uporabljajo v napravi A1 iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja.

7.8 Upravljaivec mora enkrat na leto zagotavljati spremljanje skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju, z uporabo masne bilance dušika in fosforja na podlagi zaužite krme, vsebnosti surovih beljakovin v prehrani, skupnega fosforja in proizvodnosti živali, pri čemer mora zagotavljati, da skupni izločeni dušik in skupni izločeni fosfor za svinje (vključno s sesnimi pujski) ne presegata mejnih vrednosti iz Preglednic 5 in 6.

Preglednica 5: Mejna vrednost za skupni izločeni dušik, povezan z BAT

Parameter	Kategorija živali	Skupni izločeni dušik, povezan z BAT (v kg izločenega dušika/mesto za žival/leto)
Skupni izločeni dušik, izražen kot N	svinje (vključno s sesnimi pujski)	30,0

Preglednica 6: Mejna vrednost za skupni izločeni fosfor, povezan z BAT

Parameter	Kategorija živali	Skupni izločeni fosfor, povezan z BAT (v kg izločenega P ₂ O ₅ /mesto za žival/leto)
Skupni izločeni fosfor, izražen kot P ₂ O ₅	svinje (vključno s sesnimi pujski)	15,0

7.9 Upravljaivec mora zagotoviti vodenje evidence naslednjih parametrov procesa vsaj enkrat na leto:

- porabo vode;
- porabo električne energije;
- porabo goriva;
- število prejetih in oddanih živali, pri čemer se upoštevajo tudi pogini,
- porabo krme,
- proizvodnjo gnojnice.

7.10 Upravljaivec mora oceno ali izračun zmanjšanja emisij amonijaka iz celotnega proizvodnega procesa z uporabo najboljših razpoložljivih tehnik, ki se uporabljajo v napravi iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja, iz točke 7.7 izreka tega dovoljenja, skupno izločeni dušik in skupno izločeni fosfor iz točke 7.8 izreka tega dovoljenja in evidenco spremljanja parametrov iz točke 7.9 izreka tega dovoljenja poslati Agenciji Republike Slovenije za okolje v pisni obliki enkrat letno, najkasneje do 31. marca.

8. Točka 9.1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja se črta.
9. Točka 9.3 izreka okoljevarstvenega dovoljenja se črta.
10. V celotni točki 10 izreka okoljevarstvenega dovoljenja se besedni zvezi »Agencijo RS za okolje« in »Agenciji RS za okolje« nadomestita z besedno zvezo »ministrstvo« oz. »na ministrstvo«.
11. Točka 11 izreka okoljevarstvenega dovoljenja se črta.

II.

Preostalo besedilo izreka okoljevarstvenega dovoljenja št. 35407-100/2006-14 z dne 29.1.2009, ki je bilo spremenjeno z odločbo št. 35407-48/2010-4 z dne 18. 11. 2011, ostane nespremenjeno.

III.

V tem postopku stroški niso nastali.

Obrazložitev

I.

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, Direktorat za okolje, je dne 1. 3. 2024 prejelo vlogo za spremembo okoljevarstvenega dovoljenja št. 35407-100/2006-14 z dne 29.1.2009, ki je bilo spremenjeno z odločbo št. 35407-48/2010-4 z dne 18. 11. 2011 (v nadaljevanju: okoljevarstveno dovoljenje) za napravo, ki povzroča industrijske emisije, in sicer za napravo za intenzivno rejo prašičev – Farma Cven upravljavca Ljutomerčan d.o.o., Cven 107, 9240 Ljutomer, ki ga po pooblastilu direktorja Mihaela Kuharja zastopa IPSUM, d.o.o., Ljubljanska cesta 72, 1230 Domžale (v nadaljevanju: upravljavec). Upravljavec je vlogo za spremembo okoljevarstvenega dovoljenja dopolnil dne 17. 6. 2024, 16. 10. 2025, 10. 11. 2025, 20. 11. 2025, 27. 1. 2026, 5. 2. 2026, 6. 3. 2026 in 13. 5. 2026.

Zakon o spremembah Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 555/26, ZVRS-K) je v 1. členu na novo določil ministrstva, ki sestavljajo Vlado Republike Slovenije. Glede na določbo 2. člena ZVRS-K je Ministrstvo za okolje in prostor (v nadaljevanju: ministrstvo) pristojno za vodenje predmetnega upravnega postopka.

Upravljavec je v vlogi zaprosil za spremembo okoljevarstvenega dovoljenja, in sicer se sprememba nanaša na dodano novo dejavnost reje plemenskih svinj z zmogljivostjo 846 mest in zmanjšanje kapacitete prašičev pitancev (v obstoječem okoljevarstvenem dovoljenju 9.500 mest na 432 mest za pitance) ter spremembo naslova upravljavca.

Iz 10.3.1. točke 3. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, 18/23 – ZDU-10, 78/23 – ZUNPEOVE, 23/24, 21/25 – ZOPVOOV, 56/25 – PoZ in 11/26 – odl. US), v nadaljevanju: ZVO-2) izhaja, da je večja sprememba v obratovanju naprave, ki povzroča industrijske emisije, sprememba v vrsti ali delovanju naprave ali njena razširitev, ki ima lahko pomembne škodljive vplive na zdravje ljudi ali okolje. Za večjo spremembo v obratovanju naprave se šteje vsaka sprememba v vrsti ali delovanju naprave ali njena razširitev, zaradi katere se proizvodna zmogljivost naprave poveča tako, da dosega prag zmogljivosti iz predpisa iz tretjega odstavka 110. člena tega zakona, kadar je ta predpisan. Za primere naprav iz predpisa iz tretjega odstavka 110. člena tega zakona, za katere prag zmogljivosti ni predpisan, se za večjo spremembo v obratovanju naprave, ki povzroča industrijske emisije, šteje tudi vsaka sprememba v vrsti ali delovanju naprave, ki ima pomembne škodljive vplive na zdravje ljudi ali okolje, kar ugotavlja ministrstvo za vsak primer posebej na podlagi predpisa iz šestega odstavka 90. člena ZVO-2.

Ministrstvo ugotavlja, da se naprava iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja uvršča v dejavnost 6.6.c iz Priloge 1 Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki povzročajo industrijske emisije (Uradni list RS, št. 68/22, v nadaljevanju: Uredba o vrsti dejavnosti in naprav, ki povzročajo industrijske emisije).

Naprava A1 iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja se skladno s Prilogo 1 Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki povzročajo industrijske emisije, razvršča med naprave za intenzivno rejo prašičev z oznako vrste dejavnosti 6.6.c, za katero je določen prag 750 mest za rejo plemenskih svinj, zato se naprava A1 iz točke 1 izreka tega dovoljenja šteje za napravo, ki povzroča industrijske emisije.

Dejavnost reje plemenskih svinj se izvaja v napravi A1 s skupno zmogljivostjo 846 mest.

Poleg reje plemenskih svinj poteka tudi reja ostalih kategorij živali (tekači, prašiči pitanci in plemenski merjasci).

Iz zgoraj opisanih sprememb izhaja, da se vloga nanaša na dodano novo dejavnost 6.6.c, za katero je določen prag 750 mest za plemenske svinje in zaradi katere se proizvodna zmogljivost naprave poveča tako, da presega prag zmogljivosti; ob tem se vrši tudi dejavnost 6.6.b – (reja

prašičev pitancev z zmogljivostjo 432 mest), vendar precej pod pragom zmogljivosti naprave, ki sicer znaša več kot 2.000 mest za rejo prašičev pitancev (težjih od 30 kg).

Tako ministrstvo ugotavlja, da je nameravana sprememba večja sprememba v skladu s 1. točko četrtega odstavka 119. člena ZVO-2 ter 10.3.1 točko 3. člena ZVO-2, saj se v napravi A1 uvaja nova dejavnost (6.6.c), ki presega prag zmogljivosti 750 mest iz Priloge 1 Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki povzročajo industrijske emisije.

Opis sprememb območja naprave

Naprava se nahaja na naslovu Cven 107, 9240 Ljutomer, na zemljišču v k.o. 241 Cven s parcelnimi št. 192, 239 in 200 in v k.o. 259 Ljutomer s parcelno št. 5/1 v občini Ljutomer.

Upravljavalec je v vlogi navedel, da se z v vlogi navedenimi spremembami območje naprave razširja še na dodatna zemljišča in bo tako območje naprave poleg zemljišč v k.o. 241 Cven s parcelno št. 192, ki je že navedena v okoljevarstvenem dovoljenju, območje naprave obsegalo še zemljišča v k.o. 241 Cven s parcelnimi št. 239 in 200 in v k.o. 259 Ljutomer s parcelno št. 5/1. Parcelne št. se dodajo, ker se na njih že izvajajo dejavnosti, povezane z obratovanjem obstoječe naprave, a so bile pri izdaji okoljevarstvenega dovoljenja izpuščene oz. je prišlo do parcelacije.

Predhodni postopek

Upravljavalec je že na podlagi Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06-ZVO-1-UPB1, 49/06-ZMetD, 66/06-OdlUS, 33/07-ZPNačrt, 57/08-ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09-ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17-GZ, 21/18-ZNOrg in 84/18-ZIURKOE), ki je veljal v času prijave nameravane spremembe, prijavil nameravano spremembo v obratovanju naprave, za katero je Agencija Republike Slovenije za okolje dne 1. 6. 2020 izdala sklep št. 35405-457/2019-24, iz katerega izhaja, da za poseg: novogradnja hleva za plemenske svinje na mestu dotrajanih hlevov, Farma Cven – PL 1 na zemljišču v k.o. 241 Cven s parcelno št. 192, ni potrebno izvesti presoje vplivov na okolje in pridobiti okoljevarstvenega soglasja. Predmet predhodnega postopka je bila postavitev hleva za plemenske svinje na mestu dotrajanih hlevov, s čimer se je dodala nova dejavnost reje plemenskih svinj (poleg reje pitancev in tekačev).

Enajsti odstavek 119. člena ZVO-2 določa, da ministrstvo odloči o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja iz 1. točke četrtega odstavka 119. člena ZVO-2 v šestih mesecih od vložitve popolne vloge, pri čemer rok za izdajo odločbe, poleg primerov iz drugega odstavka 106. člena tega zakona, ne teče v času od izdaje obvestila do prejema poročila iz prejšnjega odstavka.

V prvem odstavku 119. člena ZVO-2 je določeno, da mora upravljavalec za vsako nameravano spremembo v vrsti in delovanju naprave ali razširitvi naprave, ki bi lahko vplivala na okolje, ali zaradi spremembe upravljalca vložiti vlogo za spremembo okoljevarstvenega dovoljenja.

Iz šestega odstavka 119. člena ZVO-2 izhaja, da v primeru iz 1. točke četrtega odstavka 119. člena ZVO-2 upravljavalec vложи vlogo za spremembo okoljevarstvenega dovoljenja, ki mora vsebovati sestavine iz drugega odstavka 112. člena tega zakona in ki se nanašajo na to spremembo.

II.

V postopku spremembe okoljevarstvenega dovoljenja je ministrstvo odločalo na podlagi predložene dokumentacije k vlogi in dopolnitev vloge:

- Pooblastilo za zastopanje,
- Potrdilo o plačilu upravne takse,
- Vloga za spremembo v obratovanju naprave,
- P1 – Poljuden opis obratovanja naprave (P1-FarCve_dec23)
- P2 – Skladnost obratovanja IED naprave z BAT (P2-FarCve_dec23)
- P33 – Opis tehnologije proizvodnje (P33-FarCve_dec23)
- P34 – Opis skladiščenja (P34-FarCve_dec23)
- P41 – Emisije v zrak (P41-FarCve_dec23)

- P42 – Emisije v vode (P42-FarCve_dec23)
- P43 – Emisije hrupa (P43-FarCve_dec23)
- P44 – Načrt gospodarjenja (P44-FarCve_dec23)
- P45 – Izredne razmere in nesreče (P45-FarCve_dec23)
- P51 – Opis stanja okolja (P51-FarCve_dec23)
- T31-1: Seznam stavb
- T31-2: Seznam tehnoloških enot
- T33-1 Nepremični motorji z notranjim izgorevanjem
- T34-1: Skladišče rezervoarjev
- T34-2: Regalna in druga skladišča
- T34-3: Skladišče silosov
- T34-4: Skladišče rezervoarjev odpadkov
- T34-5: Druga skladišča odpadkov – skladišče za kadavre SkO1
- T34-6: Seznam materialov brez predhodnega skladiščenja
- T41-1: Odvodniki
- T41-2: Povezava odvodnik / tehnologija / predpis
- T41-3 Masni pretoki snovi v zrak
- T42-3 Vodna bilanca
- ZKI za parcele 192, 239, 200 k.o. Cven in 5/1 k.o. Ljutomer
- A33 – Certifikat agregata
- A31 - Shematski prikaz na območju naprave
- A33 - Shematski načrt postavitve posameznih tehnoloških enot
- A34 - Shema lokacij posameznega skladišča
- A41 - Shema lokacije naprave z vrisanimi odvodniki in tehnološkimi enotami
- A62 – Sklep ARSO, predhodni postopek, št. 35405-457/2019-24, z dne 1.6.2020
- A41 - Poročilo o tehnoloških meritvah emisij v zrak – meritve vonjav, izvajalca IVD Maribor, št. CEVO-20387/2022-A, 21.9.2022
- A41 - Strokovna ocena o obremenitvi okolja z vonjavami za Farmo Cven na lokaciji Cven 107, 9240 Ljutomer - obstoječe stanje in predvideno stanje v času obratovanja, št. CEVO-20387/2022, IVD Maribor, oktober 2022
- A41 - Načrt obvladovanja vonjav za farmo Cven, Po zaključkih o najboljših razpoložljivih tehnikah (BAT) za intenzivno rejo prašičev, BAT 12, št. CEVO-20387/2022-C, IVD Maribor, oktober 2022
- A41 - Predlog programa prvih meritev in obratovalnega monitoringa emisije snovi v zrak iz podjetja LJUTOMERČAN D.O.O. za farmo CVEN na lokaciji CVEN 107, 9240 LJUTOMER, št. CEVO- 20387B/2022, IVD Maribor, oktober 2022 in Priloge – izračuni po BAT 24, 25, 27 (svinje za pripust in breje svinje, svinje v laktaciji, tekači in pitanci)
- A43 - Strokovna ocena hrupa v okolju - ovrednotenje imisij hrupa v predhodnem postopku, št. SO 12/20-21NL, Komplast VDPV d.o.o., april 2020
- P52 - Elaborat vplivnega območja naprave, Ipsum, d.o.o. in grafične priloge
- P53 - OMO - ocena možnosti onesnaženja tal in podzemne vode, Ipsum, d.o.o., december 2023 in Priloga 1 ter Priloga 2
- G.1.1 Prikaz širšega območja obravnavane naprave, M1:7.500
- G.1.2 Prikaz ožjega območja obravnavane naprave, pred in po spremembi M1:2.000
- G.1.3 Prikaz ožjega območja obravnavane naprave in namenske rabe prostora (PNRP OPN), M1:2.000
- G.2 Situacija po izvedbi hleva PL 1 s prikazom vstopov-izhodov in infrastrukture, M1:500
- G.3.1 Prečni in vzdolžni prerezi hleva PL 1, M1:150
- G.3.2 Prikaz zunanosti hleva PL 1 (fasade), M1:150

Dopolnitev z dne 17. 6. 2024 po elektronski pošti:

- Dopis s pojasnili z dne, 17. 6. 2024
- Obrazec IED vloga (dopolnjeno)
- P1 – poljudni povzetek
- P33 – tehnološki proces

- P43 – emisije hrupa
- P52 – Elaborat vplivnega območja
- Kronološki pregled sprememb – Poročilo o obnovah na farmi Cven, Ljutomerčan d.o.o.
- Specifikacija male komunalne čistilne naprave 8 PE
- A43 - Poročilo o ocenjevanju hrupa v okolju, št. 0113-05-24 HRUP, Ekosystem ekološki in varstveni inženiring d.o.o., z dne 27.5.2024
- A43 - Poročilo o določanju ravni hrupa v okolju z meritvami, št. 0113-05-24 HRUP PRILOGA, Ekosystem ekološki in varstveni inženiring d.o.o., z dne 27.5.2024,
- A43 - Ocena obremenjenosti okolja s hrupom, št. 008-06-24 STOCHRUP, Ekosystem ekološki in varstveni inženiring d.o.o., 11.6.2024
- P53-OMO- Ocena možnosti onesnaževanja tal in podzemne vode_junij24

Dopolnitev z dne 16. 10. 2025 po elektronski pošti prek wetransfer:

- Dopis s pojasnili z dne, 16. 10. 2025
- Obrazec IED vloga ZVO2_Ljutomerčan_3.doc in Obrazec IED vloga ZVO2_Ljutomerčan_3.pdf
- P2 - Skladnost obratovanja IED naprave z NRT (P2-sept25_FarCveA1_BAT skladnost)
- P33 - Opis tehnologije proizvodnje (P33 – FarCve_okt25_proizvodni proces)
- P34 – Opis skladiščenja (P34-FarCve_okt25_skladišča)
- P41 - Emisije v zrak (P41 – FarCve_okt25_emisije v zrak)
- P42 - Emisije v vode (P42 – FarCve_okt25_emisije vode)
- P44 - Načrt gospodarjenja (P44-FarCve_okt25_Načrt gospodarjenja z odpadki)
- P45- Izredne razmere in nesreče (P45 – FarCve_okt25_izredne razmere)
- T31-1 Seznam stavb (T31 – okt25_FarCve_objekti in TE)
- T31-2 Seznam tehnoloških enot (T31 – okt25_FarCve_objekti in TE)
- T41-1: Odvodniki (Tabele-T41 – FarCve_okt25_odvodniki)
- T42- 3: Vodna bilanca (Tabele-T42 – FarCve_okt25_vode)
- A31 – shematski prikaz na območju naprave - proizvodni proces
- A33 - Shematski načrt postavitve posameznih tehnoloških enot
- A34 Shema lokacij posameznega skladišča
- A41-Shema lokacije naprave z vrisanimi odvodniki na tehnoloških enotah, (A41 - Shema_odvodnik_lokacija-okt25).pdf
- A44 – Načrt gospodarjenja z odpadki Ljutomerčan_2025-2028.pdf
- A45 – Načrt za izredne razmere in nesreče, Ljutomerčan, okt25.pdf
- Zakupna pogodba št. 47800-32608-2024 z Skladom
- Pregled tesnosti lagun_Ljutomerčan_okt2025.pdf
- A41 - Elaborati:
- Strokovna ocena o obremenitvi okolja z vonjavami za Farmo Cven na lokaciji Cven 107, 9240 Ljutomer - obstoječe stanje in predvideno stanje v času obratovanja, št. CEVO-20387/2022, IVD Maribor, oktober 2022, dopolnitev september 2025 (2022-20387 IPSUM_strokovna ocena vonjave_FARMA CVEN sep25).
- Načrt obvladovanja vonjav za farmo Cven, Po zaključkih o najboljših razpoložljivih tehnikah (BAT) za intenzivno rejo prašičev, BAT 12, št. CEVO-20387/2022-C, IVD Maribor, oktober 2022, dopolnitev september 2025.(2022-20387-C Načrt obvladovanja vonjav_FARMA CVEN_sep25)
- Predlog programa prvih meritev in obratovalnega monitoringa emisije snovi v zrak iz podjetja LJUTOMERČAN D.O.O. za farmo CVEN na lokaciji CVEN 107, 9240 LJUTOMER, št. CEVO-20387B/2022, IVD Maribor, oktober 2022, dopolnjeno september 2025 in Priloge – izračuni po BAT 23, 25, 27 (svinje za pripust in breje svinje, svinje v laktaciji, tekači in pitanci), september 2025.(2022-20387B IPSUM LJUTOMERCAN FARMA CVEN pom_ver2_sep25)
- Priloga k izračunom – deklaracija krme (2022-20387B Priloga DEKLARACIJE KRME 2025)
- 2022-20387B Priloga Izračuni po BAT Farma Cven_sep25 (excel tabele)
- G.2 Situacija po izvedbi hleva PL 1 s prikazom vstopov-izhodov in infrastrukture, M1:500.

Dopolnitev z dne 10. 11. 2025, po elektronski pošti: dopis z excel tabelo glede zmogljivosti naprave.

Dopolnitev z dne 20. 11. 2025, po elektronski pošti: dopis s prilogama:

- PID načrt kanalizacije za nov hlev PL1 (PID_tloris_prikaz_kanalizacija.pdf)
- Prospekt vgrajene kanalizacije (Prospekt_kanalizacija_FOG_Ljutomerčan.pdf)

Dopolnitev z dne 27. 1. 2026, po elektronski pošti:

- Dopis z odgovori, Ipsum, d.o.o.,
- P2 - Skladnost obratovanja IED naprave z NRT (P2-jan26_FarCveA1_BAT skladnost)
- P53 - Ocena možnosti onesnaženja tal in podzemne vode Farma Cven, jan26, s prilogami
- A44 – Načrt gospodarjenja z odpadki Ljutomerčan_2025-2028.pdf
- A45 – Načrt za izredne razmere in nesreče, Ljutomerčan, jan26.pdf
- 3_2022-20387B Priloga Izračuni po BAT Farma Cven_jan26.xlsx (excel tabele)

Dopolnitev z dne 5. 2. 2026, po elektronski pošti:

- Dopis z odgovori z dne 5. 2. 2026, Ipsum, d.o.o.,
- P2 – FarCveA1-feb26 Prikaz skladn.z zaključki BAT IED Farma Cven_05022026 (P2-feb26_FarCveA1)
- 4_2022-20387B Priloga Izračuni po BAT Farma Cven_feb26.xlsx (excel tabele)

Dopolnitev z dne 6. 3. 2026, po elektronski pošti:

- P43 – mar26_FarCve_emisije hrupa.docx (P43 - Emisije hrupa (dopolnitve označene z zeleno barvo)
- A43 – Ocena obremenjenosti s hrupom_Farma Cven_marec26.pdf (Ocena obremenjenosti okolja s hrupom zaradi obratovanja virov hrupa na območju Farme Cven, Cven 107, 9240 Ljutomer, Št. poročila CEVO - 20206/2026, 6.3.2026, IVD Maribor).

Dopolnitev z dne 13. 5. 2026, po elektronski pošti:

- P42 – FarCve_maj26_emisije vode.docx (P42 - Emisije v vode)

Ministrstvo je od Agencije Republike Slovenije za okolje pridobilo poročila o obratovalnih monitoringih emisij snovi v zrak za leta: 2022, 2023, 2024 zaradi preverjanja pogojev za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja iz 15. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki povzročajo industrijske emisije (Uradni list RS, št. 68/22), kot je podrobneje obrazloženo v točki V. in VI. obrazložitve te odločbe.

Ministrstvo je v skladu z desetim odstavkom 119. člena ZVO-2 z dopisom št. 35432-10/2024-2570-8 z dne 9. 6. 2025 obvestilo Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in energijo (v nadaljevanju: IRSOE), da vodi postopek spremembe okoljevarstvenega dovoljenja in ga zaprosilo, da mu v 30 dneh od prejema obvestila pošlje poročilo o izrednem inšpekcijskem pregledu zgoraj navedene naprave.

Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in energijo je dne 16. 6. 2025 opravil izredni inšpekcijski pregled naprave in o tem pripravil poročilo št. 06182-1566/2025/3 z dne 20. 6. 2025, iz katerega je razvidno, da upravljavcu ni izreklo nobenega ukrepa in da pri upravljavcu naprave nepravilnosti niso bile ugotovljene.

Sodelovanje javnosti

Iz prvega odstavka 113. člena ZVO-2 izhaja, da mora ministrstvo v postopku za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja po določbah 115. člena ZVO-2 in njegove spremembe iz 1. točke četrtega odstavka 119. člena ZVO-2, enajstega odstavka 116. člena ter 3. in 4. točke prvega odstavka 121. člena ZVO-2 javnosti zagotoviti vpogled v vlogo za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja in v osnutek odločitve o okoljevarstvenem dovoljenju ter zainteresirani javnosti

omogočiti sodelovanje pri odločanju o izdaji okoljevarstvenega dovoljenja, tako da lahko daje mnenja, predloge in pripombe.

Ministrstvo je v skladu z drugim odstavkom 113. člena ZVO-2 javnosti zagotovilo vpogled v vlogo in predloženo dokumentacijo za pridobitev spremembe okoljevarstvenega dovoljenja in osnutek odločitve o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja. Ministrstvo je z javnim naznanilom št. 35432-10/2024-2570-26 z dne 19. 5. 2026 v svetovnem spletu, državnem portalu e-uprava ter na sedežu Upravne enote Ljutomer in Občine Ljutomer obvestilo javnost o vseh zahtevah iz drugega odstavka 113. člena ZVO-2. Javnost je bila obveščena, da je vpogled v vlogo za spremembo okoljevarstvenega dovoljenja in osnutek odločitve o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja zagotovljen v prostorih Upravne enote Ljutomer, Vrazova ulica 1 9240 Ljutomer. Javnosti je bilo omogočeno dajanje mnenj in pripomb 30 dni od dneva začetka javne razgrnitve, to je od dne 25. 5. 2026 do vključno 23. 6. 2026.

V tem času na Ministrstvo za okolje in prostor, Langusova ulica 4, 1000 Ljubljana oziroma na gp.mope@gov.si ni bilo posredovanih nobenih pripomb.

III.

Agencija Republike Slovenije za okolje je upravljavcu izdala okoljevarstveno dovoljenje št. 35407-100/2006-14 z dne 29. 1. 2009, ki je bilo spremenjeno z odločbo št. 35407-48/2010-4 z dne 18. 11. 2011 za intenzivno rejo prašičev pitancev (težjih od 30 kg) s proizvodno zmogljivostjo 9500 mest – Farmo Cven na lokaciji Cven 107, 9240 Ljutomer, na zemljišču s parcelno št. 192, k.o. Cven.

V postopku je bilo na podlagi predložene in zgoraj navedene dokumentacije ugotovljeno, kot sledi v nadaljevanju te obrazložitve.

Upravljavec je v vlogi navedel, da je za Farmo Cven pridobil okoljevarstveno dovoljenje št. 35407-100/2006-14 z dne 29. 1. 2009, ki je bilo spremenjeno z odločbo št. 35407-48/2010-4 z dne 18. 11. 2011, in sicer za obratovanje naprave za intenzivno rejo prašičev pitancev (teža nad 30 kg) s proizvodno zmogljivostjo 9500 mest, ki se sestoji iz 9 objektov za rejo, pomožnih objektov in upravne stavbe.

Od prejšnjih devetih objektov je sedem objektov porušениh. Na območju naprave se nahajajo trije hlevi. Največji je hlev PL1 (N1 in N2) za plemenske svinje. Poleg tega hleva sta na farmi še hlev za tekače (N3) in kombiniran hlev za pitance in tekače (N4).

Na napravi se odvije celoten cikel vzreje, saj so vse tehnološke enote na farmi povezane. Napravo IED predstavlja hlev za plemenske svinje PL1, z oznako A1, reja ostalih kategorij živali poteka v dveh rekonstruiranih objektih: vzreja tekačev in pitancev oz. plemenskih mladice za lastno uporabo, gre za neposredno tehnično povezano dejavnost (NTPD1 in NTPD2). V novo zgrajenem objektu PL 1 poteka reja plemenskih svinj, za katerega je upravljavec pridobil gradbeno dovoljenje št. 351-161/2020-20 z dne 2. 10. 2020 in uporabno dovoljenje št. 351-53/2024-6225-5 z dne 18. 3. 2024. V sklopu obnove in gradnje hleva je bil obnovljen tudi sistem kanalizacije od hlevov do laguna za začasno skladiščenje gnojevke.

Hlev PL1 (N1 in N2) je razdeljen na dva dela: svinje za pripust in breje svinje – čakališče in pripustišče (635 mest) ter za svinje v laktaciji – prasilišče (211 mest), in sicer skupno 846 mest. Reja poteka na večinoma rešetkastih tleh brez nastilja. Izjema so svinje z mladiči in deloma pri tekačih.

Dva obstoječa prenovljena hleva (Hlev – Nova vzreja NTPD1 in Hlev 5 NTPD2) imata zmogljivost: 4400 mest za pujske tekače (20-30 kg) in 432 mest za prašiče pitance (do 110 kg), in sicer hlev

Nova vzreja (N3) NTPD1 za tekače (3542 mest) in Hlev 5 (N4) NTPD2 za pitance (432 mest) in tekače (858 mest). Reja poteka na večinoma rešetkastih tleh brez nastilja. Izjema so tekači, kjer se uporabi nekaj žagovine, ki se ročno raztrese pri zaprtih vratih.

Pri reji upravljavec zasleduje cilje za dobrobit živali, zato je zmogljivost naprave oz. število mest za posamezno kategorijo živali preračunano glede na določila, ki izhajajo iz zakonskih določil Uredbe o intervenciji za dobrobit živali iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 za leto 2024 (Uradni list RS, št. 132/23, 19/24 in 101/24). Število živali na farmi se lahko spremlja preko sistema VOLOS, ki je dostopen pooblaščenim osebam.

Na območju farme se poleg hlevov nahajajo še male kurilne naprave (N5-N11), diesel elektro agregat (N12), silosi (Sil1-Sil16), upravna stavba in 6 lagun za gnojevko, skladišča, nadstrešek, transformatorska postaja, greznici in mala komunalna čistilna naprava ob upravni stavbi ter meteorološka postaja.

Poleg obnove hlevov in izgradnje novega hleva PL1 je bila izvedena celovita obnova čepnega kanalizacijskega sistema (čepne kanalizacije od bazenov v prostorih do lagun za začasno skladiščenje gnojevke), ki vključuje: kanale in povezave od bazenov pod rešetkami do glavnih kanalov, glavni zbirni jašek in razdelilni ventil, glavno kanalizacijo vse do lagun za začasno skladiščenje gnojevke. Vzdrževanje kanalizacijskega sistema poteka redno: na ca 10-15 dni se gnojevka prazni iz bazenov v lagune, takrat se pozorno spremlja in nadzoruje delovanje sistema. Dvakrat letno se lagune v celoti izpraznijo, ko se gnojevka skupaj s pralno vodo odpelje na kmetijske površine; ob praznjenju lagun se izvede pregled celotnega kanalizacijskega sistema (glavni in stranski kanali, zbirni jašek, razdelilni ventil). Ob vsakem vzdrževalnem posegu se pripravijo in hranijo zapisi o vzdrževanju, ki dokazujejo redno izvajanje pregledov in čiščenja.

Količine emisij v zrak so pogojene s številom mest za vzrejo oziroma številom živali v povprečnem turnusu. Emisija snovi v zrak iz hlevov je ovrednotena kot razpršena emisija, predvsem amonijaka, prahu in vonjav. Krma za živali je v obliki drobljenca ali moke. Skladiščenje krme je v silosih. Izveden je avtomatski transport v hleve v zaprtem sistemu, tako da ne prihaja do prašenja zaradi dostave krme v hleve. Tudi polnjenje silosov poteka z namenskimi vozili v zaprtem sistemu. Na območju farme se zraven hlevov nahaja še upravna stavba in 6 lagun za gnojevko.

Vir emisij vonjav je prezračevanje iz hlevov, saj so objekti prezračevani skozi celo leto (prisilna ventilacija). Ventilatorji (odsosovalne enote) so nameščene na strehah posameznih objektov, kar dodatno zmanjša možnost širjenja neprijetnih vonjav iz hlevov v horizontalni smeri. Svež zrak doteka v hlev skozi lopute ob oknih. Zamenjava zraka v prostoru se izvede od 8 do 12 x na uro, odvisno od števila živali v prostoru in zunanje temperature ter vlage. V času vročega dela leta se v hlevih izvaja razprševanje vodne meglice.

Za ogrevanje hlevov se uporablja male kurilne naprave (N5-N11) vhodne toplotne moči od 35 do 59 kW. Kurilne naprave obratujejo cca 3.600 ur letno. Nov hlev N1, N2 je ogrevan s talnim gretjem in s stenskimi radiatorji, vir energenta je utekočinjeni naftni plin. Na obstoječem hlevu za tekače in pitance se uporablja enaka tehnika ogrevanja, hlajenja in zračenja. Vsi ventilatorji na hlevih so na strehi.

V primeru izpada elektrike je na farmi diesel elektro agregat (N12), 100 kW električne moči, ki je v uporabi v primeru motenj in prekinitev v električni energiji. Gorivo diesel se nahaja v agregatu. Vsak teden se za 5 minut preverja delovanje agregata. S tem namenom se predvideva uporaba agregata do 3 ure/ leto.

V času obratovanja naprave nastaja gnojevka, ki je speljana preko interne kanalizacije direktno do šestih betonskih lagun. Gnoj ločeno ne nastaja, saj gre v večini za rešetkasta tla, zato se tudi tam, kjer je nastilj z žagovino, vse skupaj odstranjuje v bazene, ki se nahajajo pod tlemi in so povezani z lagunami za gnojevko. Vsaka laguna je premera 21 m, višine 4 m ter prostornine 1700 m³. Skupna prostornina šestih lagun za gnojevko je 10.200 m³. V hlevih je vpeljan sistem čepne

kanalizacije. Pod PVC ali betonskimi rešetkami so bazeni globine 60 cm. Ko se ti bazeni napolnijo z gnojevko, se dvigne čep in gnojevka odteče v glavni kanal. Po glavnem kanalu gnojevka priteče v glavni zbirni jašek, v katerem je črpalka in razdelilni ventil, s katerim se gnojevko usmerja v eno od šestih lagun. Spuščanje gnojevke v zbiralnike se izvaja vsake 10 do 15 dni, da ne prihaja do gnitja. Kapaciteta vseh 6 lagun zadošča predvideni kapaciteti živali. Gnojevka se v lagunah začasno skladišči do odvoza oziroma raztrosa na njivske površine, kjer se sčasoma naredi naravna skorja, ki deloma preprečuje vonjave. Pranje hlevov se opravlja z visokotlačnimi črpalkami. Voda od čiščenja se prav tako steka v bazene pod hlevi.

Upravljavce se je v vlogi opredelil do ukrepov ob možnem iztekanju gnojevke iz betonske lagune. Lagune za gnojevko med sabo niso povezane, kar bi povzročilo efekt vezne posode. Gnojevko v posamezno laguno se razporedi s črpalko, glede na stanje količine gnojevke v posamezni laguni. Tako je posamezna laguna lahko vmes tudi prazna. V tem času se lahko ugotovijo morebitne razpoke ali nepravilnosti, ki bi privedle do nekontroliranega odtekanja gnojevke v okolje oz. v bližnji vodotok Sirotko. S sprotnim preverjanjem zidov se preprečijo morebitni škodljivi vplivi zaradi poškodb. Ugotavljanje puščanja pri lagunah se izvaja z vizualnimi in izkustvenimi pregledi s strani inženirja s pooblastilom IZS in se izvaja redno, pri tem se vodi dnevnik zapisov. Upravljavce načrtuje v bližnji prihodnosti obnovo obstoječih betonskih lagun.

Raztros gnojevke: upravljavec poseduje 488 ha kmetijskih površin za raztros gnojevke, kot izhaja iz gnojilnih načrtov, in ne presega dovoljene obremenitve kmetijskih površin z dušikom iz organskih gnojil. Količina gnojevke je ocenjena na 7.612 m³/leto za celotno farmo. Skupna obremenitev kmetijskih zemljišč na kmetijskem gospodarstvu, pri gnojenju z živinskimi gnojili, katera ostanejo na kmetijskem gospodarstvu znaša ca. 83 kg N/ha letnega vnosa živinskega N. Upravljavce pri gnojenju v skladu z gnojilnim načrtom upošteva, da se gnojenje ne izvaja, kadar je polje poplavljen, zamrznjeno ali pokrito s snegom. Gnojenje se ne izvaja med 15. oktobrom in 1. marcem. Prav tako se gnojenje ne izvaja, kadar je tveganje za odtekanje ali odvodnjavanje na poljih veliko zaradi kombinacije naklona polja z vremenskimi razmerami (namočenost polja, pričakovano obdobje deževja, ipd.). Upravljavce izvaja razvoz gnojevke z uporabo plitvega vbrizgavanja v tla, in sicer po postopku deloma odprtih rež. S kultivatorjem opremljen z diski se v tla izdelajo navpične zareze, ki oblikujejo brazde. V te brazde se nato na globini približno 5 cm natančno vbrizga gnojevka. Na ta način se gnojevka vnese neposredno pod površino tal, kar omogoča boljši izkoristek hranilnih snovi in zmanjšuje izgube dušika v obliki hlapov, kar omejuje emisije vonjav v okolico.

Upravljavce je predložil novo oceno obremenjenosti okolja s hrupom št. CEVO-20206/2026, ki jo je dne 6. 3. 2026 izdelal IVD Maribor, in priložo k vlogi P43 - emisije hrupa. Oba dokumenta sta skladna z novo Uredbo o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (Uradni list RS 107/25).

IV.

Upravljavce je predložil Oceno možnosti onesnaženja tal in podzemne vode za napravo iz točke 1 izreka tega dovoljenja, št. 102-386/OMO/23, december 2023, dopolnitev junij 2024, ki jo je pripravil Ipsum, d.o.o., Ljubljanska cesta 72, 1230 Domžale (v nadaljevanju: Ocena možnosti onesnaženja).

Upravljavce se je v Oceni možnosti onesnaženja v skladu z 9. členom Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki povzročajo industrijske emisije, opredelil do skladiščenja, nastajanja, uporabe in izpuščanja nevarnih snovi v skladu s prvim odstavkom 10. člena iste uredbe.

Iz Ocene možnosti onesnaženja, ki jo je ministrstvo v točki 6.a.1. izreka okoljevarstvenega dovoljenja potrdilo, izhaja, da se na območju naprave A1 iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja ne skladiščijo, proizvajajo ali izpuščajo zadevne nevarne snovi, se pa na območju

naprave uporabljajo in skladiščijo nevarne snovi; gre za dezinfekcijska sredstva (PROPHYL® S in Viroid), s katerimi se razkužuje hleve, hlevsko opremo in površine hleva, oba sta biorazgradljiva. Iz Ocene možnosti onesnaženja izhaja, da se na območju naprave uporabljajo deratizacijska sredstva (DESANT modra vaba) in dieselsko gorivo, ki sodijo med izjeme pri določevanju zadevnih nevarnih snovi, saj se uporabljajo za vzdrževanje stavb in tehnoloških enot, ter v nepremičnih motorjih z notranjim izgorevanjem za zasilno napajanje v trajanju manj kot 300 ur na leto in v rezervoarjih za gorivo v tovornih vozilih in delovnih strojih, ki se uporabljajo za njihovo delovanje. Območje naprave se ne nahaja na vodovarstvenem območju.

V.

Vsebina okoljevarstvenega dovoljenja je določena v 116. členu ZVO-2 in 24. členu Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki povzročajo industrijske emisije.

Iz prvega odstavka 15. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki povzročajo industrijske emisije izhaja, da se okoljevarstveno dovoljenje za napravo ali njegovo spremembo izda, če naprava obratuje v skladu s splošnimi zahtevami za obratovanje naprave iz ZVO-2, s to uredbo, zaključki o BAT in drugimi predpisi, ki urejajo okoljevarstvene zahteve za obratovanje naprave.

Iz drugega odstavka 15. člena iste uredbe nadalje izhaja, da ministrstvo izvede preverjanje skladnosti naprave z zaključki o BAT v skladu z navodili iz Priloge 7 iste uredbe.

Iz tretjega odstavka 15. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki povzročajo industrijske emisije pa nadalje izhaja, da ministrstvo v postopku spremembe okoljevarstvenega dovoljenja preverja skladnost obratovanja obstoječe naprave s pogoji iz okoljevarstvenega dovoljenja na podlagi poročil iz tretjega in četrtega odstavka 6. člena te uredbe ali ugotovitev izrednega inšpekcijskega pregleda v skladu z ZVO-2.

Nadalje je v tretjem odstavku 19. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki povzročajo industrijske emisije določeno, da ministrstvo v okoljevarstvenem dovoljenju poleg zahtev iz drugega odstavka 19. člena in prejšnjih členov citirane uredbe določi tudi druge pogoje in ukrepe za preprečevanje in zmanjševanje emisij iz zaključkov o BAT in predpisov iz 16. člena citirane uredbe.

Glede na peti odstavek 24. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki povzročajo industrijske emisije ministrstvo v okoljevarstvenem dovoljenju potrdi prejem ocene možnosti onesnaženja tal in podzemne vode iz 9. člena iste uredbe ali izhodiščnega poročila iz 13. člena iste uredbe.

Skladno s sedmim odstavkom 24. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki povzročajo industrijske emisije se glede vprašanj o obsegu in vsebini okoljevarstvenega dovoljenja, ki niso urejena s to uredbo, uporabljajo določbe predpisov iz 16. člena iste uredbe, ki urejajo okoljevarstvene zahteve za obratovanje naprave.

Pri preverjanju izpolnjenosti pogojev v skladu s tretjim odstavkom 15. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki povzročajo industrijske emisije, je ministrstvo po pregledu ocen o letnih emisijah snovi v zrak za leta 2022, 2023 in 2024 ugotovilo, da naprava obratuje v skladu z okoljevarstvenim dovoljenjem, zato je na podlagi enajstega odstavka 119. člena ZVO-2 izdalo odločbo o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja.

Uporaba referenčnih dokumentov in zaključkov o BAT

Ministrstvo je izvedlo presojo skladnosti obravnavane naprave z najboljšimi razpoložljivimi tehnikami, ki so opisane v Izvedbenem sklepu komisije (EU) 2017/302 z dne 15. februarja 2017 o določitvi zaključkov o najboljših razpoložljivih tehnikah (BAT) v skladu z Direktivo 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta za intenzivno rejo perutnine ali prašičev (Uradni list EU, L 43/231, v nadaljevanju: Zaključek o BAT), in sicer:

- Splošnimi zaključki o BAT za intenzivno rejo perutnine ali prašičev (BAT 1 – BAT 29) in
- Zaključki o BAT za intenzivno rejo prašičev (BAT 30).

V nadaljevanju obrazložitve so podane ugotovitve ministrstva glede skladnosti obratovanja naprave iz točke 1. izreka okoljevarstvenega dovoljenja glede uporabe najboljših razpoložljivih tehnik iz Zaključkov o BAT. Iz drugega odstavka 15. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki povzročajo industrijske emisije izhaja, da ministrstvo izvede preverjanje skladnosti naprave z zaključki o BAT v skladu z navodili iz Priloge 7 te uredbe.

Ministrstvo ugotavlja, da za obratovanje naprave iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja niso relevantne najboljše razpoložljive tehnike opisane v BAT 9, BAT 14, BAT 15, BAT17, BAT 19, BAT 22, BAT 26 in BAT 28 v Splošnih zaključkih o BAT za intenzivno rejo perutnine ali prašičev, saj naprava iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja ni opremljena s sistemom za čiščenje zraka, hlevski gnoj ne nastaja, ni predelave gnoja in v bližini naprave iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja ni občutljivih sprejemnikov hrupa in vonjav.

A. Splošni zaključki o BAT za intenzivno rejo perutnine ali prašičev

BAT 1: Sistemi ravnanja z okoljem

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 1 za izboljšanje splošne okoljske učinkovitosti kmetije je uvedba in izvajanje sistema ravnanja z okoljem, kar vključuje vse naslednje elemente:

1. zavezanost vodstva, vključno z najvišjim vodstvom;
2. opredelitev okoljske politike, ki vključuje stalno izboljševanje okoljskih značilnosti obrata, ki jo zagotavlja vodstvo;
3. načrtovanje in pripravo potrebnih postopkov in ciljev v povezavi s finančnim načrtovanjem in naložbami;
4. izvajanje postopkov, pri katerih je posebna pozornost namenjena:
 - a) strukturi in odgovornosti;
 - b) usposabljanju, ozaveščanju in usposobljenosti;
 - c) komunikaciji;
 - d) vključevanju zaposlenih;
 - e) dokumentaciji;
 - f) učinkovitemu obvladovanju procesov;
 - g) programom vzdrževanja;
 - h) pripravljenosti in ukrepanju v nujnih primerih;
 - i) ohranjanju skladnosti z okoljsko zakonodajo;
5. preverjanje učinkovitosti in izvajanje popravnih ukrepov, pri čemer je posebna pozornost namenjena:
 - a) monitoringu in merjenju;
 - b) popravnim in preventivnim ukrepom;
 - c) vodenju evidenc;
 - d) neodvisnim (kjer je izvedljivo) notranjim ali zunanjim presojam, da se ugotovi, ali je sistem ravnanja z okoljem skladen z načrtovano ureditvijo ter ali se ustrezno izvaja in vzdržuje;
6. pregled sistema ravnanja z okoljem ter njegove stalne ustreznosti, primernosti in učinkovitosti, ki ga izvaja najvišje vodstvo;
7. spremljanje razvoja čistejših tehnologij;

8. upoštevanje okoljskih vplivov morebitne razgradnje naprave v fazi načrtovanja nove naprave in v njeni celotni obratovalni dobi;
9. redno uporabo sektorskih primerjalnih analiz (npr. sektorski referenčni dokument EMAS).
Za sektor intenzivne reje perutnine ali prašičev je BAT tudi, da se v sistem ravnanja z okoljem vključi:
10. izvajanje načrta za obvladovanje hrupa;
11. izvajanje načrta za obvladovanje vonjav.

Upravljaivec ima več kot petdeset-letno tradicijo na področju dveh dejavnosti: poljedelstvo in reja prašičev. Upravljaivec je zavezan k ravnanju za dobrobit živali in v skladu z okolju prijaznim načinom gospodarjenja. Razvojna vizija družbe je in bo tudi v prihodnje povezana s kmetijstvom. V razvojni viziji ima pomembno mesto povečanje tržnega deleža na področju prašičereje, saj želi upravljaivec s posodobitvijo hleva za rejo plemenskih svinj povečati kapacitete in zagotoviti stalnost in pravočasnost oskrbe rejcev s tekači. Razvojna vizija upravljavca je uresničljiva z zaokrožitvijo zaključenega proizvodnega ciklusa na eni lokaciji. Podjetje je v preteklosti že rekonstruiralo objekte za vzrejo pujskov in pitanje prašičev na lokaciji Cven, ki je izven urbanega naselja.

Upravljaivec navaja, da si prizadeva za obratovanje naprave skladno z okoljsko zakonodajo, tako da so upoštevani vsi pravno zavezujoči predpisi, ki urejajo delovanje farme in njen vpliv na okolje. Navaja, da si pri svojem delu prizadeva za implementacijo najboljših razpoložljivih tehnik za izboljšanje splošne okoljske učinkovitosti. Vsi poslovni procesi so usklajeni, pregledni in funkcionalni.

Načrtovanje in pripravo potrebnih postopkov in ciljev v povezavi s finančnim načrtovanjem in naložbami izvaja upravljaivec sam.

Glavne okoljske značilnosti (emisije v zrak, hrup, ravnanje z gnojevko in odpadnimi vodami) so nadzorovane in se s primerno tehniko obvladujejo. Upravljaivec ima vzpostavljen sistem za redno vodenje evidenc porabe surovin in materiala ter sistem za izvajanje priporočenih ukrepov.

Upravljaivec pri izvajanju postopkov upošteva naslednja načela: strukturo in odgovornost zaposlenih, usposabljanje, ozaveščanje in usposobljenost zaposlenih, komunikacijo, vključevanje zaposlenih, dokumentacijo, učinkovito obvladovanje procesov, program vzdrževanja; pripravljenost in ukrepanje v nujnih primerih; ohranjanje skladnosti z okoljsko zakonodajo, kar je razvidno iz evidenc, obratovalnih dnevnikov in operativne dokumentacije posameznih naprav, kar je navedeno tudi v sklopu posameznih BAT tehnologij.

Upravljaivec si prizadeva za izboljšanje okoljske učinkovitosti in pri tem sledi najboljšim razpoložljivim tehnikam v svoji dejavnosti. Notranje ali zunanje presoje, da se ugotovi, ali je sistem ravnanja z okoljem skladen z načrtovano ureditvijo ter ali se ustrezno izvaja in vzdržuje, se ne izvajajo, saj na farmi ni vpeljan standardiziran sistem ravnanja z okoljem.

Pri obratovanju naprave iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja se vodijo evidence o količini in kvaliteti vzrejenih živali, količini gnojevke z vsebnostjo tehnološke odpadne vode, količini odpadkov, količini kadavrov (pogin), porabi krmil, porabi vode, porabi elektrike, goriva za delovne stroje, razkužil in čistil ter zdravil, porabo potrošnega materiala. Izvaja se monitoring emisije prahu in amonijaka, monitoring skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju, z uporabo masne bilance dušika in fosforja.

Upravljaivec spremlja razvoj čistejših tehnologij. Razgradnja v življenjski dobi objektov ni predvidena. Vsa oprema (električna, elektronska, strojna), ki je vgrajena, se pri razgradnji lahko odstrani in preda v predelavo (reciklažo).

Obremenitev občutljivih sprejemnikov s hrupom ni pričakovana, kot je obrazloženo v nadaljevanju (BAT 9 in 10). Glede na to, da je farma locirana izven strnjenega naselja Cven, se ne pričakuje obremenitev občutljivih sprejemnikov s hrupom.

Farma Cven je locirana izven strnjenega naselja na kmetijskem območju. Farma se nahaja ob lokalni cesti Ljutomer – Veržej in okoli farme so večinoma kmetijske in travnate površine ter drevesa in grmičevje. Najbližje naselje je V in SV od farme na oddaljenosti več kot 700 m od naselja Cven. Z od farme ob lokalni cesti se nahaja posamični objekt (Babinci 51), ki je kmetijski objekt (trenutno nenaseljen oziroma brez prijavljenih prebivalcev) na oddaljenosti približno 110 m. Upravljaivec je v vlogi priložil oceno sprejemljivosti posega (izgradnja novega hleva) z vidika

obremenitve okolja z vonjavami na podlagi izvedenih meritev vonjav na obstoječih objektih. Modelni izračun širjenja vonjav je pokazal, da pogostost vonjav v koledarskem letu za najbližja naselja ne bo večja od 8 % za kumulativno novo stanje, kar je pod priporočljivo nemško smernico 10 %. Imisijske mejne vrednosti vonjav pri najbližjih stanovanjskih objektih glede na nemške smernice je 1 enota vonja na kubični meter (OU/m³), kar je najmanjša vrednost, ki jo človek zazna z vonjem. Ista smernica postavlja mejno vrednost, ki pravi, da je vpliv vonjav na okolje ocenjen kot pomembno moteč, če skupni vpliv vseh virov vonjav na obravnavanem območju presega vrednost, izraženo kot relativno pogostost vonja (% časa v koledarskem letu). Mejna vrednost za stanovanjsko okolje je 10 %, za kmetijsko in mešano okolje pa 15 %. Upravljavec tako ocenjuje, da se emisije vonjav iz hlevov dovolj razredčijo, da za okoliške prebivalce niso moteče. Priprava in izvajanje Načrta za obvladovanje vonjav je ustrezen ukrep le za tiste primere, ko se pričakuje in/ali je dokazana obremenitev občutljivih sprejemnikov z vonjavami. Na območju farme je veliko nepozidanih zelenih površin-travnikov, ob območju farme pa drevesa in grmičevje, prav tako poteka reja na način ob upoštevanju ukrepov za zmanjševanje in preprečevanje tako, da se preprečuje nastajanje neprijetnih vonjav. Obremenitev občutljivih sprejemnikov z vonjavami ni pričakovana, vendar je upravljavec kljub navedenemu pripravil Načrt obvladovanja vonjav.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike BAT 1 Zaključkov o BAT, in sicer elemente od točke 1 do točke 10. Kot izhaja iz točke I./7 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 7.1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo glede vzpostavitve in vodenja sistema ravnanja z okoljem. Upravljavcu ni treba izvajati načrta za obvladovanje hrupa iz točke 10 BAT 1 Zaključka o BAT, saj v bližini naprave iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja ni občutljivih sprejemnikov hrupa. Stavbe z varovanimi prostori, kjer se ocenjujejo kazalci hrupa, ki ga povzroča obratovanje naprave, so uvrščene v območje III. stopnje varstva pred hrupom in jo naprava iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja ne obremenjuje okolja prekomerno s hrupom v dnevnem, večernem in nočnem obdobju dneva. Farma se nahaja izven strnjene območja Cven. Lokacija farme je podrobneje obrazložena pri BAT 12 Zaključkov o BAT. Sicer se ne pričakuje obremenitev občutljivih sprejemnikov z vonjavami, vendar je ministrstvo ugotovilo, da ima upravljavec načrt za obvladovanje vonjav, zato je določilo ukrep izvajanja načrta za obvladovanje vonjav iz točke 11 BAT 1 Zaključkov o BAT.

BAT 2: Dobro gospodarjenje

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 2 za preprečevanje ali zmanjšanje okoljskega vpliva in izboljšanje splošnih značilnosti je uporaba vseh spodaj navedenih tehnik:

- a) Ustrezna lokacija naprave/kmetije in razporeditev dejavnosti v prostoru, da se:
 - zmanjša prevoz živali in materiala (vključno z gnojem),
 - zagotovi ustrezna oddaljenost od občutljivih sprejemnikov, ki jih je treba zaščititi,
 - upoštevajo prevladujoče podnebne razmere (npr. veter in padavine),
 - upošteva morebitna prihodnja možnost razvoja kmetije,
 - prepreči onesnaženje voda.
- b) Izobraževanje in usposabljanje osebja, zlasti v zvezi z:
 - ustreznimi predpisi, živinorejo, zdravjem in dobrobitjo živali, ravnanjem z gnojem, varnostjo pri delu,
 - prevozom in raztresanjem gnoja,
 - načrtovanjem dejavnosti,
 - načrtovanjem delovanja in ravnanjem v izrednih razmerah,
 - popravilom in vzdrževanjem opreme.
- c) Priprava načrta za izredne razmere za obravnavanje nepričakovanih emisij in dogodkov, kot je onesnaženje vodnih teles. To lahko vključuje:
 - načrt kmetije, na katerem so razvidni sistemi odvodnjavanja in vodni viri/viri odpadnih voda,
 - načrte ukrepanja za odziv na nekatere morebitne dogodke (npr. požar, puščanje ali sesedanje zbiralnika za gnojevko, nenadzorovano odtekanje s kupov gnoja, razlitje olja),

- razpoložljivo opremo za ravnanje v primeru onesnaženja (npr. oprema za zamašitev odtokov v zemlji, zajezev jarkov, plavajoče pregrade za primere razlitja olja).
 - d) Redni pregledi, popravila in vzdrževanje konstrukcij in opreme, kot so:
 - zbiralniki za gnojevko glede morebitnih znakov poškodb, razpadanja in puščanja,
 - črpalke, mešala, ločevalniki, odvodne naprave za gnojevko,
 - sistemi za dovajanje vode in krme,
 - prezračevalni sistem in temperaturna tipala,
 - silosi in transportna oprema (npr. ventili, cevi),
 - sistemi za čiščenje zraka (npr. v okviru rednih pregledov).
- To lahko vključuje higieno na kmetiji in zatiranje škodljivcev.
- e) Skladiščenje mrtvih živali tako, da se preprečijo ali zmanjšajo emisije.

Upravljaivec pri reji uporablja tehnike ustrezne lokacije naprave, izobraževanja in usposabljanja osebja, načrte ukrepanja za odziv na morebitne dogodke, kot je požar, rednega pregleda, popravil in vzdrževanja konstrukcij in opreme ter skladiščenja mrtvih živali, da se preprečijo ali zmanjšajo emisije.

Naprava iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja se nahaja v občini Ljutomer na lokaciji obstoječe farme Cven. Farma se nahaja ob lokalni cesti Ljutomer – Veržej in okoli farme so večinoma kmetijske in travnate površine ter drevesa in grmičevje. Najbližje naselje je V in SV od farme na oddaljenosti več kot 700 m od naselja Cven. Z od farme ob lokalni cesti se nahaja posamični objekt (Babinci 51), ki je kmetijski objekt, na oddaljenosti približno 110 m.

Upravljaivec izvaja prevoze krme 1x tedensko, dobavitelja Jata Emona Ljutomer. Prevozi Starter in Pre-starter so 1x mesečno iz Škofje Loke (9 big bag vrečk). Oddaja prašičev se vrši dvakrat tedensko, plemenskih svinj na 14 dni. Gnojevka se odvaža na njive upravljavca naprave. Odvoz pogina je 2- 3x na teden.

Vetrovni podatki za območje naprave niso znani. Ocena najbližje državne meteorološke postaje Murska Sobota je, da je povprečna hitrost vetra 1,8 m/s za 19-letno povprečno obdobje. Najhitrejši vetrovi so smeri S, SV in JZ. Najpogostejši vetrovi pa iz smeri sever, severovzhod, severozahod, nato pa jugozahod in jugovzhod. V smeri V in JV je najbližje strnjeno naselje Cven. Najbližji objekt je 110 m Z od farme. Povprečna višina padavin za to območje je do 900 mm letno (državna meteorološka postaja Podgradje). Največ padavin pade v poletnih mesecih od junija do avgusta, najmanj pa v zimskih mesecih (januar, februar). Upravljaivec namerava postaviti vremensko postajo, s katero se bodo spremljali meteorološki parametri (temperatura zunanjega zraka, relativna vlažnost zraka, zračni tlak, količina padavin, smer in hitrost vetra).

Lokacija naprave omogoča postavitev novih sodobnih objektov z najnovejšo razpoložljivo tehnologijo in opremo.

Naprava iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja se ne nahaja na vodovarstvenem območju. Lokacija farme ne leži na varovanem območju virov pitne vode. Vzrejni objekti so in bodo vodonepropustni, gnojevka in pralne odpadne vode se zbirajo v vodonepropustnih bazenih globine 60 cm v hlevih pod rešetkami. V hlevih je sistem čepne kanalizacije. Na vsakih 10-15 dni se izvede spuščanje gnojevke v glavni kanal, po njem pa v glavni zbirni jašek, v katerem je črpalka in razdelilni ventil s katerim se gnojevko usmerja v eno od šestih lagun. Gnojevka se v lagunah začasno skladišči do odvoza oziroma raztrosa na njivske površine upravljavca.

Manipulativne in povozne površine so asfaltirane. Diesel agregat je namenjen oskrbi farme z električno energijo v primeru izpada električne energije iz elektrodistribucijskega omrežja. Agregat ima lasten rezervoar za diesel gorivo. Gre za rezervoar z vgradno lovilno posodo in se nahaja v sklopu agregata.

Izobraževanje in usposabljanje se izvajata na področju ustreznih predpisov, živinoreje, zdravja in dobrobiti živali, ravnanja z gnojevko, varnosti pri delu na podlagi letnega plana izobraževanja.

Upravljalavec ima izdelan Načrt ukrepanja v izrednih razmerah.

Redno se izvaja pregled, popravila in vzdrževanje vse opreme. Izvaja se reden pregled zbiralnikov za gnojevko ob polnjenju in praznjenju gnojevke na 7 - 14 dni.

Izvaja se reden pregled glede morebitnih znakov poškodb, razpadanja in puščanja. Ustrezno delovanje črpalk se preverja ob uporabi. Med spuščanjem gnojevke do lagun se preverja delovanje in morebitno puščanje sistema (na 7 – 14 dni).

Vzpostavljen je nadzorni sistem za sisteme dovajanja hrane in vode, ki sproti javlja napake in okvare in nepravilnosti. Vzpostavljen je centralno nadzorni sistem prezračevanja, ki sproti javlja napake in okvare (alarmi in informacije na mobilni aplikaciji). Redni pregledi se izvajajo vsakodnevno. Deratizacijo izvajajo.

Upravljalavec poginule živali redno večkrat dnevno odstranjuje, ki jih odlaga v za to namenjene hladilne skrinje; za redni odvoz skrbi javna veterinarsko-higienska služba; skrinje za pogin po praznjenju so ustrezno očiščene.

Ministrstvo je na podlagi zgoraj navedenega presodilo, da upravljalavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b), c), d) in e) BAT 2 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./7 izreka te odločbe, je ministrstvo v točki 7.2 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo glede preprečevanja ali zmanjšanja okoljskega vpliva in izboljšanja splošnih značilnosti iz BAT 2 Zaključkov o BAT.

BAT 3 in BAT 4: Nadzorovana prehrana

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 3 za zmanjšanje skupnega izločenega dušika in posledično emisij amonijaka ob hkratnem upoštevanju prehranskih potreb živali je uporaba predpisane sestave prehrane in prehranske strategije, ki vključuje eno od spodaj navedenih tehnik ali njihovo kombinacijo:

- a) Zmanjšanje vsebnosti surovih beljakovin z uporabo prehrane z uravnoteženo vsebnostjo dušika na podlagi energijskih potreb in prebavljivih aminokislin.
- b) Večfazno krmljenje s predpisano sestavo prehrane, ki je prilagojena posebnim zahtevam proizvodnega obdobja.
- c) Dodajanje nadzorovanih količin esencialnih aminokislin v prehrano z majhno vsebnostjo surovih beljakovin.
- d) Uporaba odobrenih krmnih dodatkov, s katerimi se zmanjšuje skupni izločeni dušik.

Upravljalavec pri reji uporablja tehniko zmanjšanja izločenega dušika in posledično emisij amonijaka ob hkratnem upoštevanju prehranskih potreb živali s prehransko strategijo tako, da zmanjšanje vsebnosti surovih beljakovin doseže z uporabo prehrane z uravnoteženo vsebnostjo dušika na podlagi energijskih potreb in prebavljivih aminokislin, ima večfazno krmljenje s predpisano sestavo prehrane, ki je prilagojena posebnim zahtevam proizvodnega obdobja, izvaja tehniko dodajanja nadzorovanih količin esencialnih aminokislin v prehrano z majhno vsebnostjo surovih beljakovin.

V času reje se uporablja več različnih krmil, odvisno od posamezne kategorije živali. Večfazno krmljenje je prilagojeno posamezni fazi oziroma starosti živali. Normativi po energiji in hranljivih snoveh so podani s strani dobavitelja, hkrati pa so deleži nekaterih hranljivih snovi v krmi omejeni tudi z zakonskimi predpisi glede na starost in namen reje.

Ministrstvo je presodilo, da upravljalavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b) in c) BAT 3 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./7 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 7.3 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za zmanjšanje skupnega izločenega dušika in posledično emisij amonijaka ob hkratnem upoštevanju

prehranskih potreb živali iz BAT 3 Zaključkov o BAT.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 4 za zmanjšanje skupnega izločenega fosforja ob hkratnem upoštevanju prehranskih potreb živali je uporaba predpisane sestave prehrane in prehranske strategije, ki vključuje eno od spodaj navedenih tehnik ali njihovo kombinacijo:

- a) Večfazno krmljenje s predpisano sestavo prehrane, ki je prilagojena posebnim zahtevam proizvodnega obdobja.
- b) Uporaba odobrenih krmnih dodatkov, s katerimi se zmanjšuje skupni izločeni fosfor (npr. fitaza).
- c) Uporaba hitro prebavljivih anorganskih fosfatov za delno nadomestitev običajnih virov fosforja v krmi.

Upravljaivec pri reji uporablja tehniko za zmanjšanje skupnega izločenega fosforja ob hkratnem upoštevanju prehranskih potreb živali, in sicer tehniko a) in c) za zmanjšanje skupnega izločenega fosforja. Večfazno krmljenje s predpisano sestavo prehrane, ki je prilagojena posebnim zahtevam proizvodnega obdobja je enako, kot je v BAT 3 Zaključkov o BAT.

Upravljaivec ne uporablja krmnih dodatkov. Uporablja že pripravljene krmne mešanice, ki jih pripravi dobavitelj. Ne uporablja regulatorjev prehrane ali hormonskih dodatkov niti stimulatorjev rasti.

Uporaba bolj prebavljivih anorganskih fosfatov ima ugoden učinek na izločanje hranljivih snovi in tako tudi na okolje.

Ministrstvo je presodilo, da upravljaivec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a) in c) BAT 4 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./7 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 7.4 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za zmanjšanje skupnega izločenega fosforja ob hkratnem upoštevanju prehranskih potreb živali iz BAT 4 Zaključkov o BAT.

BAT 5: Učinkovita uporaba vode

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 5 za učinkovito uporabo vode je kombinacija spodaj navedenih tehnik:

- a) Evidentiranje porabe vode.
- b) Odkrivanje in odprava morebitnega puščanja vode.
- c) Uporaba visokotlačnih čistilnih aparatov za čiščenje bivalnih prostorov živali in opreme.
- d) Izbira in uporaba ustrezne opreme (npr. nastavkov za sesanje, skodelic za napajanje, korit za vodo) za posamezne kategorije živali ob stalnem zagotavljanju vode (pitje po želji).
- e) Redno preverjanje in (po potrebi) prilagajanje nastavitev opreme za pitno vodo.
- f) Ponovna uporaba neonesnažene deževnice kot vode za čiščenje.

Upravljaivec za učinkovito rabo vode uporablja tehniko evidentiranja porabe vode, tehniko odkrivanja in odprave morebitnega puščanja vode, tehniko uporabe visokotlačnih čistilnih aparatov za čiščenje bivalnih prostorov živali (po suhem čiščenju hlevov) in opreme, tehniko izbire in uporabe ustrezne opreme za posamezne kategorije živali ob stalnem zagotavljanju vode (pitje po želji) ter tehniko rednega preverjanja in (po potrebi) prilagajanje nastavitev opreme za pitno vodo.

Za potrebe napajanja živali in čiščenja se uporabljata dva vira vode:

- voda iz vodovodnega omrežja in
- voda iz vodne vrtine.

Poraba vode iz javnega vodovoda in lastnega zajetja (lastna vodna vrtina, izdano vodno dovoljenje) se evidentira preko števec, ki so nameščeni na vodomernem jašku. Poraba vode, ki jo živali porabijo za pitje, pa se vsak dan dodatno evidentira na hlevskem listu. Skupna poraba vode za pitje in čiščenje je v letu 2023 znašala 28.193,90 m³.

Voda za pitje živali se dozira preko računalniškega sistema. Na ta način se evidentira tudi vsakodnevna poraba vode. Vkolikor bi prišlo do odstopanj, lahko upravljalec naprave takoj odreagira in odpravi napako.

Upravljalec naprave ima svoj vodnjak, za katerega je pridobil vodno dovoljenje za črpanje tehnološke vode (št. 35536-52/2011, z dne 6.9.2011, datum veljavnosti 30.4.2038, predviden maksimalni odvzem vode je 1 l/s oz. 15.000 m³/leto).

Izvajajo se redni pregledi, da se odkrijejo morebitna puščanja vode in redne sanacije. Za namene čiščenja prostora, hlevov in opreme se uporablja visokotlačni čistilec. Pred čiščenjem z vodo, se hlevi najprej suho mehansko popolnoma očistijo. Odstrani se gnoj, ki predstavlja mešanico nastilja, ki je pomešan z iztrebki. Zaradi temeljitega suhega čiščenja, se posledično porabi manj vode za mokro čiščenje. Pri pranju se detergenti ne uporabljajo.

V vseh treh hlevih, se nahaja kapljični »nipl« napajalni sistem. S tem načinom je živalim voda vedno na voljo, prav tako med pitjem ne prihaja do razlivanja vode po tleh hleva. Pri tovrstnem napajalnem sistemu je potrebno paziti na pritisk vode v sistemu. Na vsako takšno razliko, bi opozoril računalniški sistem. Obratovanje kapalk (niplov) osebje na farmi redno preverja. Neonesnažene deževnice kot vode za čiščenje upravljavec ne uporablja.

Ministrstvo je na podlagi zgoraj navedenega presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b), c), d) in e) BAT 5 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./7 izreka te odločbe, je ministrstvo v točki 7.5 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahteve za učinkovito uporabo vode iz BAT 5 Zaključkov o BAT.

BAT 6 in BAT 7: Emisije odpadnih voda

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 6 za zmanjšanje nastajanja odpadnih voda je kombinacija spodaj navedenih tehnik:

- a) Onesnažena dvoriščna območja naj bodo čim manjša.
- b) Čim manjša poraba vode.
- c) Ločevanje neonesnažene deževnice od tokov odpadnih voda, ki jih je treba očistiti.

Upravljavec za učinkovito zmanjšanje nastajanja odpadnih voda uporablja vse tri tehnike, opisane v točkah a), b) in c) iz BAT6 Zaključkov o BAT.

Vse površine, ki predstavljajo transportne poti (dovoz/odvoz tovornih vozil za krmo, nastilj in živali) so utrjene. Predstavljajo zgolj nujne površine, ki so potrebne za transport tovornih vozil. Vse padavinske odpadne vode iz utrjenih površin so speljane preko peskolovov, v ponikanje.

Hlevi se dnevno najprej mehansko očistijo zaradi iztrebkov živali, ki ostanejo na rešetkah in avtomatsko ne padejo v gnojno jamo. Na ta način se doseže, da je količina odpadnih voda manjša, k čemur prispeva tudi čiščenje z visokotlačnim pralnikom.

Padavinske odpadne vode (neonesnažena deževnica) s strešnih površin se neposredno ponika ob objektih, saj hlevi nimajo žlebov.

Odpadne padavinske vode iz utrjenih površin, ki se nahajajo pred hlevi oz. na območju farme, se preko peskolova ponikajo. Odpadne vode od čiščenja hlevov se, preko vodotesne kanalizacije, stekajo v vodotesne betonske zbiralnice (lagune), ki se nahajajo na južni strani farme. S črpalko se odpadne vode prečrpajo v prazno laguno.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b) in c) BAT 6 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./3 izreka te odločbe je ministrstvo je v točkah 3.1.2a, 3.1.2b, 3.1.2c in 3.1.2d izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahteve za zmanjšanje nastajanja odpadnih voda iz BAT 6.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 7 za zmanjšanje emisij odpadnih voda v vodo je uporaba ene ali kombinacija spodaj navedenih tehnik:

- a) Odpadne pralne vode se odvajajo v namenski zbiralnik.
- b) Čiščenje odpadnih voda.
- c) Razprševanje odpadnih voda, npr. z uporabo namakalnih sistemov, kot so razpršilnik, prevozni namakalni stroj, cisterna in injektor s centralnim dovajanjem.

Upravljaivec za učinkovito zmanjšanje emisij odpadnih voda v vodo uporablja tehniko iz točke a) in c) BAT 7 Zaključkov o BAT.

Pralne odpadne vode, ki nastajajo pri čiščenju hlevov, se po kanalizaciji odvajajo v vodotesne betonske zbiralnike (SkRO1-6), kjer se skladiščijo do raztrosa na kmetijske površine.

Čiščenja odpadnih voda na farmi ni. Vse odpadne vode, ki se zbirajo v zbiralnikih odpadnih vod, se obravnavajo kot gnojilo, zato se jih s cisterno raztrosi po obdelovalnih kmetijskih površinah. Vse odpadne padavinske vode iz utrjenih površin na območju kmetije se vodijo preko peskolovov in nato v ponikanje.

Pred uporabo odpadnih voda, se le-te vodijo in začasno skladiščijo v zbiralnikih odpadnih voda – lagunah (SkRO1-6). Razprševanje odpadnih voda se vrši s cisterno, s katero se odpadna voda vbrizga na globini 5 cm po obdelovalnih kmetijskih površinah.

Za raztros gnojevke se uporablja tehnika plitvega vbrizganja na globini ca. 5 cm. S tem se preprečuje širjenje vonjav v okolico.

Ministrstvo je presodilo, da upravljaivec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki je določena v točkah a) in c) BAT 7 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./3 izreka te odločbe je ministrstvo v točkah 3.1.2d in 3.1.2e izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za zmanjšanje emisij odpadnih voda v vodo iz BAT 7 v povezavi z BAT 2d Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./5 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 6.11 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za zmanjšanje emisij odpadnih voda v vodo iz točke c) BAT 7.

BAT 8: Učinkovita raba energije

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 8 za učinkovito rabo energije na kmetiji je kombinacija spodaj navedenih tehnik:

- a) Visokoučinkoviti ogrevalni/hladilni in prezračevalni sistemi.
- b) Optimizacija ogrevalnih/hladilnih in prezračevalnih sistemov ter upravljanja, zlasti tam, kjer se uporabljajo sistemi za čiščenje zraka.
- c) Izolacija sten, podov in/ali stropov bivalnih prostorov živali.
- d) Uporaba energijsko učinkovite razsvetljave.
- e) Uporaba izmenjevalnikov toplote. Uporabi se lahko eden od naslednjih sistemov:
 - 1. zrak-zrak;
 - 2. zrak-voda;
 - 3. zrak-zemlja.
- f) Uporaba toplotnih črpalk za rekuperacijo toplote.
- g) Rekuperacija toplote pri ogrevanih in hlajenih tleh z nastiljem (kombinirani sistem).
- h) Uporaba naravnega prezračevanja.

Upravljaivec za učinkovito rabo energije uporablja kombinacijo tehnik visoko učinkovitih ogrevalnih/hladilnih in prezračevalnih sistemov, optimizacijo ogrevalnih/hladilnih in prezračevalnih sistemov, izolacijo sten in tehniko uporabe energijsko učinkovite razsvetljave.

Na strehah vseh treh hlevov so nameščeni ventilatorji. Delujejo na sistem prisilnega prezračevanja, svež zrak pa doteka v hlev skozi lopute ob oknih. Celotni sistem prezračevanja je reguliran računalniško, na osnovi razmer v hlevu (temperatura, vlaga, pritisk). Objekti so prezračevani skozi celo leto (prisilna ventilacija). Ventilatorji (odsesovalne enote) so nameščene na strehah posameznih objektov, kar dodatno zmanjša možnost širjenja neprijetnih vonjav iz

hlevov v horizontalni smeri. Zamenjava zraka v prostoru se izvede od 8 do 12 x na uro, odvisno od števila živali v prostoru in zunanje temperature ter vlage. Regulacija je vodena preko računalniške opreme. V času visokih temperatur se temperatura v objektu regulira tudi preko pršil v obliki vodne meglice. Pretok zraka poteka preko stranskega vhoda zraka skozi stenske lopute in izhoda preko stropnih ventilatorjev.

Hlev PL1 (N1, N2) se ogreva z uporabo kurilne naprave vhodne toplotne moči 59 kW, in sicer s talnim gretjem in s stenskimi radiatorji (toplovodno preko cevnih ogreval), ki so nameščeni pod dovodnimi loputami za dovodni zrak. Regulacija temperature poteka preko lastnega priključnega mešalnega seta za vsako cono posebej. V prostorih prasilišča so poleg radiatorskega ogrevanja vgrajene še talne vodne ogrevalne plošče za male pujske, regulirane za vsako cono posebej. Ogrevanje ogrevalne vode poteka preko plinskih stenskih kondenzacijskih kotlov na UNP, kateri obratujejo neodvisno od zraka v prostoru in so locirani v prostoru kotlovnice. Kotli so montirani v prostoru kotlovnice, ki se nahaja na Z strani hleva PL1 (N1, N2). Zunaj ob objektu je postavljena plinska postaja na UNP, ki je sestavljena iz dveh plinohramov po 5 m³.

V hlevu PL1 je izolirana streha in stene z 10 cm toplotne izolacije. Za izolacijo strehe in sten so se uporabili strešni in fasadni izolacijski paneli.

Za razsvetljavo uporabljajo varčne žarnice. Razsvetljava v hlevu PL1 (N1, N2) je urejena z LED svetilkami.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b), c), d) BAT 8 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./7 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 7.6 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahteve za učinkovito rabo energije iz BAT 8 Zaključkov o BAT.

BAT 9 in BAT 10: Emisije hrupa

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 9 za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij hrupa je vzpostavitev in izvajanje načrta za obvladovanje hrupa v okviru sistema ravnanja z okoljem (glej BAT 1), ki vključuje naslednje elemente:

- (i) postopek, ki vsebuje ustrezne ukrepe in roke;
- (ii) načrt za izvajanje monitoringa hrupa;
- (iii) postopek za odziv na dogodke, ki so povzročili povečan hrup;
- (iv) program za zmanjšanje hrupa, namenjen na primer opredelitvi virov hrupa, monitoringu emisij hrupa, opredelitvi prispevkov iz virov hrupa in izvajanju ukrepov za odpravo in/ali zmanjšanje hrupa;
- (v) pregled predhodnih dogodkov, ki so povzročili povečan hrup, in postopkov za njihovo sanacijo ter razširjanje znanja o njih.

V bližini naprave iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja ni dokazana obremenitev občutljivih sprejemnikov hrupa, kot so stavbe z varovanimi prostori zaradi daljšega zadrževanja ljudi (stanovanjske stavbe, bolnišnice in podobno). Upravljavec naprave je glede na izdano okoljevarstveno dovoljenje oproščen izvajanja obratovalnega monitoringa hrupa, ker je bilo z meritvami ugotovljeno, da gre za nizke vrednosti emisij hrupa v okolju. Ocena obremenjenosti okolje s hrupom izkazuje, da se tudi s spremembo obratovanja naprave ne pričakuje čezmerna obremenitev občutljivih sprejemnikov s hrupom.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavcu ni treba izvajati tehnik, opisane v BAT 9 Zaključkov o BAT, saj se ne pričakuje in ni dokazana obremenitev občutljivih sprejemnikov s hrupom. Stavbe z varovanimi prostori, kjer se ocenjujejo kazalci hrupa, ki ga povzroča obratovanje naprave, so uvrščene v območje III. stopnje varstva pred hrupom, in naprava iz točke 1 izreka tega dovoljenja ne obremenjuje okolja prekomerno s hrupom v dnevnem, večernem in nočnem obdobju dneva. V neposredni bližini farme ni občutljivih stavb z varovanimi prostori. Zaradi navedenega upravljavcu ni treba izvajati načrta za obvladovanje hrupa iz točke 10 BAT 1 Zaključkov o BAT.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 10 za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij hrupa je uporaba ene od spodaj navedenih tehnik ali njihove kombinacije:

- a) Zagotovitev ustrezne razdalje med napravo/kmetijo in občutljivimi sprejemniki. V fazi načrtovanja naprave/kmetije so ustrezne razdalje med napravo/kmetijo in občutljivimi sprejemniki zagotovljene z uporabo najmanjših standardnih razdalj.
- b) Lokacija opreme. Hrup se lahko zmanjša s:
 - (i) povečanjem razdalje med virom hrupa in sprejemnikom (oprema naj se postavi čim dlje od občutljivih sprejemnikov, kolikor je to praktično izvedljivo);
 - (ii) čim krajšimi cevmi za dovod krme;
 - (iii) postavitvijo posod in silosov za krmo tako, da se čim bolj zmanjša premikanje vozil po kmetiji.
- c) Operativni ukrepi. Ti vključujejo ukrepe, kot so:
 - (i) zapiranje vrat in večjih odprtih stavbe, zlasti med hranjenjem, če je to mogoče;
 - (ii) opremo upravlja izkušeno osebje;
 - (iii) izogibanje hrupnim dejavnostim ponoči in med vikendi, če je to mogoče;
 - (iv) upoštevanje določb za nadzor nad hrupom med vzdrževalnimi dejavnostmi;
 - (v) uporaba transportnih trakov in polžnih transporterjev, polnih krme, če je to mogoče;
 - (vi) čim manjša zunanja območja za strganje, da je hrup strgalnikov čim manjši.
- d) Tiha oprema. To vključuje opremo, kot so:
 - (i) visoko učinkoviti ventilatorji, kadar naravno prezračevanje ni mogoče ali zadostno;
 - (ii) črpalke in kompresorji;
 - (iii) krmni sistem, s katerim se zmanjšuje stimulacija pred hranjenjem (npr. krmilniki z zbiralnim lijakom, pasivni krmilniki za hranjenje po želji, kompaktni krmilniki).
- e) Oprema za obvladovanje hrupa. To vključuje:
 - (i) opremo za zmanjševanje hrupa;
 - (ii) izolacijo vibracij;
 - (iii) zaprtje hrupne opreme (npr. mlinov, pnevmatskih transportnih sistemov);
 - (iv) zvočno izolacijo stavb.
- f) Zmanjševanje hrupa. Širjenje hrupa se lahko zmanjša z vstavitvijo ovir med oddajnike in sprejemnike.

Upravlavec uporablja najboljšo razpoložljivo tehniko za preprečevanje oziroma zmanjševanje emisij hrupa z zagotavljanjem ustrezne razdalje med napravo iz točke 1 izreka tega dovoljenja in občutljivimi sprejemniki, tehniko lokacije opreme, operativne ukrepe, tiho opremo, opremo za obvladovanje hrupa in zmanjševanje hrupa.

- a) Najbližji stanovanjski objekt (trenutno brez prijavljenih stanovalcev) je oddaljen cca. 110 m Z od farme. Najbližje strnjeno naselje pa je na oddaljenosti več kot 700 m in sicer naselje Cven. Sicer pa so okoli farme kmetijske površine ter drevesa in grmičevje.
- b) Ventilatorji, ki so glavni vir hrupa, so postavljeni na slemenih hlevov in tako tudi na najvišji možni višini. Silosi so postavljeni tik ob vsakem hlevu, zato je zagotovljena minimalna razdalja cevi za dovod krme. Silosi so nameščeni ob dovozni poti, zato ni odvečnega premikanja po kmetiji.
- c) Vrata hlevov so vedno zaprta. Osebje, ki upravlja z opremo je izkušeno, zato ne prihaja do nepotrebnih hrupnih delovanj. Ponoči in med vikend ni hrupnih dejavnosti, kot je transport tovornih vozil. Pri vzdrževalnih delih se upošteva določbe za nadzor nad hrupom, ki se izvajajo se med delovnikom in podnevi. Transportni trakovi se polnijo avtomatsko, zato so vedno polni krme. Strganje se ne izvaja.
- d) V hlevih je vgrajena nova tehnika, ki je učinkovita, krmiljena avtomatsko, ventilatorji se vklopijo zgolj po potrebi in ne delujejo ves čas. Kompresor se nahaja v zaprtem prostoru. Krmni sistem deluje na način pasivnih krmilnikov za hranjenje po želji.
- e) V hlevih so vgrajeni izolacijski paneli, ki so dober zvočni izolator, ki zmanjšujejo tudi prenos vibracije. Transportni sistem za krmo se nahaja v notranjosti hleva, ki so vedno zaprti.

- f) Proti najbližjemu stanovanjskemu objektu na zahodni strani Farme Cven, je med stanovanjskim objektom in hlevi postavljena upravna zgradba, kar predstavlja dodatno oviro za širjenje emisij hrupa iz območja farme. Dodatno oviro predstavlja tudi zelena bariera dreves na meji območja farme.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b), c), d), e) in f) BAT 10 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./4 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 4.1.2.a izreka tega dovoljenja določilo zahteve za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij hrupa iz BAT 10 Zaključkov o BAT.

BAT 11: Emisije prahu

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 11 za zmanjšanje emisij prahu iz posameznih bivalnih objektov za živali je uporaba ene od spodaj navedenih tehnik ali njihove kombinacije:

- a) Zmanjšanje nastanka prahu v stavbah za živali. V ta namen se lahko uporabi kombinacija naslednjih tehnik:
1. uporaba bolj grobega materiala za nastilj (npr. dolgih slamnatih bilk ali lesnih oblacev namesto narezane slame);
 2. nanos svežega nastilja z uporabo tehnike za manj prašno nastiljanje (npr. ročno);
 3. uporaba sistema za hranjenje po želji;
 4. uporaba vlažne ali peletirane krme ali dodajanje oljnih surovin ali veziv v sisteme za suho krmo;
 5. opremljanje skladišč za suho krmo, ki se polnijo pnevmatsko, z ločevalniki za prah;
 6. zasnova in delovanje prezračevalnega sistema z majhno hitrostjo zraka v objektih.
- b) Zmanjšanje koncentracije prahu v objektih z uporabo ene od naslednjih tehnik:
1. razprševanje vodne meglice;
 2. razprševanje olja;
 3. ionizacija.
- c) Čiščenje izstopnega zraka s sistemi za čiščenje zraka, kot so:
1. vodni filter;
 2. suhi filter;
 3. mokri pralnik z vodo;
 4. mokri pralnik s kislino;
 5. biološki pralnik plinov (ali biološki precejalni filter);
 6. dvostopenjski ali tristopenjski sistem za čiščenje zraka;
 7. biofilter.

Najboljša razpoložljiva tehnika za zmanjšanje emisij prahu iz posameznih bivalnih objektov za živali (hlevov) je uporabljena kombinacija tehnik in sicer upravljavec uporablja sistem za hranjenje po želji, ki je zasnovan tako, da je sistem hranjenja avtomatiziran, kjer so hranilniki zaprti, tako, da ni možen raztros hrane. Uporablja se krma, ki je v obliki drobljenca ali moke, skladiščena v silosih, kjer ima vsak oddelek svoj silos. Krma potuje iz silosa v hlev v zaprtem avtomatskem sistemu. Silosi so vertikalni, iz valovite pločevine in imajo ustrezno zračenje. Polnjenje silosov poteka v zaprtem sistemu, z namenskim vozilom. Za zagotavljanje in vzdrževanje minimalnih emisij prahu iz hlevov se uporablja krma v obliki drobljenca, reja pa poteka na delno rešetkastih tleh brez nastilja. Vsi hlevi imajo prisilno odsesovanje odpadnega zraka. Ventilatorji zrak iz hleva izsesavajo, svež zrak pa prihaja v hlev skozi odprtine za dovod zraka. Regulacija je računalniška na osnovi hlevske temperature, vlage in pretoka zraka. Zračne lopute na vseh hlevih se odpirajo avtomatsko (računalniško vodene) glede na delovanje moči ventilatorjev ter s tem uravnavajo potrebo po svežem zraku. Vsi ventilatorji so strešni. S takim optimalnim urejenim prezračevanjem se zagotavlja odvajanje odpadnega zraka in dovod svežega zraka. Z izmenjavo zraka se dosega primerna vlaga v hlevih, v poletnih mesecih pa tudi temperatura in relativna vlaga. V vročem delu leta se izvaja tudi tehnika razprševanja vodne meglice, kar dodatno zmanjšuje prah v hlevih.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavec izkazuje najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točki a) in b1) BAT 11 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./2 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 2.1.2. izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahteve za zmanjšanje emisij prahu iz posameznih bivalnih objektov za živali iz BAT 11 Zaključkov o BAT.

BAT 12 in BAT 13: Emisije vonjav

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 12 za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij vonjav s kmetije je vzpostavitev, izvajanje in redno pregledovanje načrta za obvladovanje vonjav v okviru sistema ravnanja z okoljem (glej BAT 1), ki vključuje naslednje elemente:

- (i) postopek, ki vsebuje ustrezne ukrepe in roke;
- (ii) načrt za izvajanje monitoringa vonjav;
- (iii) postopek za odziv na ugotovljene neprijetne vonjave;
- (iv) program za preprečevanje in odpravo vonjav, namenjen na primer opredelitvi vira ali virov, monitoringu emisij vonjav (glej BAT 26), opredelitvi prispevkov iz virov vonjav in izvajanju ukrepov za odpravo in/ali zmanjšanje vonjav;
- (v) pregled predhodnih dogodkov, povezanih z vonjavami, in postopkov za njihovo sanacijo ter razširjanje znanja o njih.

Upravljavec sicer ne pričakuje obremenitve občutljivih sprejemnikov z vonjavami, saj je naprava iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja locirana izven strnjene naselja Cven, ima pa izdelan Načrt za obvladovanje vonjav, v katerem so opisane tehnike in postopki za zmanjševanje emisije vonjav ter ukrepe s programom za preprečevanje in zmanjševanje vonjav z opredelitvijo virov. Vir emisij vonjav na farmi je reja prašičev (zaradi metabolizma živali) in sicer iz prezračevanja hlevov in začasnega skladiščenja gnojnice v lagunah. Farma leži v Panonski kotlini in se nahaja ob lokalni cesti Ljutomer-Veržej. Najbližje naselje je Cven, ki je oddaljeno okoli 700 m v smeri V in SV. Zahodno od farme na oddaljenosti približno 110 m se nahaja ob lokalni cesti najbližji kmetijski objekt, ki je trenutno brez prijavljenih stanovalcev. Okoli farme so večinoma kmetijske in travnate površine ter nekaj gozdnih površin. Vsa ventilacija na hlevih je nameščena na strehah posameznih hlevov obrnjenih stran od naselja, kar omogoča zmanjšanje možnosti širjenja vonjav iz hlevov v horizontalni smeri. Reja poteka na delno rešetkastih tleh, tako, da gnojnica sproti odteka v bazene globine 60 cm, ki so narejeni na sistem čepne kanalizacije. Ko se bazeni napolnijo, se dvigne čep in gnojevka odteče v glavni kanal naprej v zbirni jašek, v katerem je črpalka in razdelilni ventil, s katerim se gnojevka usmerja v eno od šestih lagun. Spuščanje gnojevke v zbiralnice se izvaja vsake 10 do 15 dni, da se prepreči gnitje. Gnojevka se v lagunah začasno skladišči do odvoza oziroma raztrosa na njivske površine. Lagune so pokrite s plavajočim materialom, naravno skorjo, kar dodatno zmanjšuje emisijo vonjav. Gnojnice se ne meša ali prezračuje s pretokom zraka nad gnojnico. Upravljavec izvaja plitvo vbizganje na kmetijske površine v globino približno 5 cm. Imajo vzpostavljen protokol s predvidenimi ukrepi, periodiko izvajanja le teh, časovnimi roki za odpravo morebitnih nepravilnosti opredeljenimi v internih dokumentih, ki so del sistema ravnanja z okoljem (BAT 1). Prav tako imajo opredeljen protokol za odziv na ugotovljene incidente in pritožbe, povezane z vonjavami. Pritožb zaradi vonjav do sedaj na lokaciji farme ni bilo. Izvaja tudi ukrepe za zmanjšanje emisij vonjav, ki so podrobneje obrazloženi pri tehniki iz BAT 13 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavec izvaja tehniko, opisano v BAT 12 Zaključkov o BAT v okviru sistema ravnanja z okoljem iz točke 11 BAT 1 Zaključka o BAT, kljub temu, da v bližini naprave ni občutljivih sprejemnikov z vonjavami. Iz priloženega Načrta obvladovanja vonjav izhaja, da bo upravljavec preventivno na lokaciji farme postavil tudi meteorološko postajo za spremljanje meteoroloških parametrov (hitrost in smer vetra, količino padavin in temperaturo zunanjega zraka), s katero bo možna podrobnejša analiza vremenskih pogojev v času morebitnega zaznavanja vonjav in s tem opredelitev vira vonjav. Kot izhaja iz točke I./7 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 7.1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za zmanjšanje emisij vonjav s farme z izvajanjem in rednim pregledovanjem načrta za obvladovanje vonjav v okviru sistema ravnanja z okoljem (BAT 1).

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 13 za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij vonjav in/ali učinka vonjav s kmetije je uporaba kombinacije spodaj navedenih tehnik:

- a) Zagotovitev ustrezne razdalje med kmetijo/napravo in občutljivimi sprejemniki.
- b) Uporaba sistema nastanitve, pri katerem se izvaja eno od naslednjih načel ali njihova kombinacija:
 - živali in površine naj bodo suhe in čiste (npr. krma naj se ne raztresa, na območjih za ležanje na delno rešetkastih tleh naj ne bo iztrebkov);
 - zmanjšanje emisijske površine gnoja (npr. uporaba kovinskih ali plastičnih letvic, kanalov z zmanjšano izpostavljenostjo površino gnoja);
 - pogosto odstranjevanje gnoja v zunanje (pokrito) gnojišče;
 - znižanje temperature gnoja (npr. s hlajenjem gnojevke) in notranjega okolja;
 - zmanjšanje toka in hitrosti zraka nad površino gnoja;
 - v sistemih z nastiljem naj bo nastilj suh in pod aerobnimi pogoji.
- c) Optimiranje pogojev izpusta izstopnega zraka iz bivalnih prostorov za živali z uporabo ene od naslednjih tehnik ali njihovo kombinacijo:
 - povišanje odvoda (npr. odvod izstopnega zraka nad ravniyo strehe, dimniki, preusmeritev odvoda zraka skozi sleme namesto skozi nižje ležeče dele sten);
 - povečanje hitrosti prezračevanja skozi navpični odvod;
 - učinkovita postavitve zunanjih ovir za ustvarjanje turbulence v izhodnem toku zraka (npr. vegetacijskih ovir);
 - dodajanje preusmeritvenih pokrovov na izstopne odprtine, ki so na nižje ležečih delih sten, da se izstopni zrak preusmeri proti tlom;
 - razpršitev izstopnega zraka na strani bivalnega objekta, ki je obrnjena stran od občutljivih sprejemnikov;
 - usmeritev osi slemen v stavbi z naravnim prezračevanjem prečno na prevladujočo smer vetra.
- d) Uporaba sistemov za čiščenje zraka, kot so:
 1. biološki pralnik plinov (ali biološki precejalni filter);
 2. biofilter;
 3. dvofazni ali trifazni sistem za čiščenje zraka.
- e) Uporaba ene od naslednjih tehnik za skladiščenje gnoja ali njihove kombinacije:
 1. pokritje gnojevke ali hlevskega gnoja med skladiščenjem;
 2. postavitve gnojišča tako, da se upošteva glavna smer vetra, in/ali sprejetje ukrepov za zmanjšanje hitrosti vetra okoli gnojišča in nad njim (npr. drevesa, naravne ovire);
 3. čim manj mešanja gnojevke.
- f) Predelava gnoja z eno od naslednjih tehnik, da se čim bolj zmanjšajo emisije vonjav med (ali pred) raztresanjem:
 1. aerobna presnova (prezračevanje) gnojevke;
 2. kompostiranje hlevskega gnoja;
 3. anaerobna presnova.
- g) Uporaba ene od naslednjih tehnik za raztresanje gnoja ali njune kombinacije:
 1. razdelilnik za nanos gnojevke v pasovih, plitvo vbrizgavanje ali globoko vbrizgavanje gnojevke;
 2. čim prejšnje vmešanje gnojevke.

Ker gre za obstoječo farmo, tehnika ustrezne razdalje med napravo in občutljivimi sprejemniki ni relevantna. Z vidika vonjav je sicer lokacija farme ustrezna, saj v bližini ni občutljivih sprejemnikov. Upravljaavec uporablja za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjševanje emisij vonjav in/ali učinka vonjav s farme kombinacijo tehnike nastanitve, kjer so živali in površine suhe in čiste, saj imajo živali delno rešetkasta tla, kjer gnojevka po principu prostega pada sproti odteka in pada v bazene globine 60 cm. Ko se ti bazeni napolnijo z gnojevko se dvigne čep in gnojevka odteče v glavni kanal in od tu naprej v laguno. Gre za zaprto kanalizacijo. Na tak način so živali in površine suhe in čiste, področja, kjer prašiči ležijo so brez iztrebkov. Linije hranjenja so zaprte, zato živali

nimajo neposrednega dostopa do krme. Krma se tako ne raztresa, kar onemogoča avtomatski krmilnik, ker poteka dovajanje hrane v zaprtem krmilnem sistemu do krmilnika po ceveh in je prašičem vedno na voljo. Okoli korit so polna tla. Vodo za pitje imajo avtomatsko, zato do polivanja ne prihaja. V vsakem boksu so pitniki, ki delujejo pri tlaku 2 barov, kar zagotavlja počasen tok vode in opremljeni so s cuclji ali s plovcem, ki omogoča, da priteče le toliko vode, kolikor jo žival popije. Gnojevka se vsakih 10 dni iz bazenov pod rešetkastimi tlemi spušča v gnojnične zbiralnike – lagune, ki so pokrite s plavajočim materialom, kar pomeni tudi pogosto odstranjevanje gnoja v zunanje gnojišče. Upravljaivec znižuje temperaturo gnoja z ventilatorji, ki zrak iz hleva izsesava (stropna ventilacija), sveži zrak pa prihaja v hlev skozi odprtine za dovod zraka. Regulacija je avtomatska na osnovi hlevske temperature, vodena je računalniško glede na delovanje moči ventilatorjev ter s tem uravnavajo potrebo po svežem zraku. Zračne lopute na hlevih se odpirajo avtomatsko (računalniško vodeno) glede na delovanje moči ventilatorjev ter s tem uravnavajo potrebo po svežem zraku. Za optimiranje pogojev izpusta izstopnega zraka iz bivalnih prostorov za živali so v ta namen ventilatorji nameščeni po celotni strešini hlevov, ki s povečanjem hitrosti dosežejo povečano prezračevanje skozi navpični odvod. Nad površino gnojevke ni ventilacije niti v hlevih niti v lagunah, saj je tam pretok zraka zmanjšan na minimum in s tem je zagotovljen ukrep zmanjšanja toka in hitrosti zraka nad površino gnoja. Lagune za gnojevko so pokrite s plavajočim materialom in sicer naravno skorjo, ki zagotavlja zmanjšanje emisije vonjav v zrak. V vse smeri farme so vegetacijske ovire, kot zeleni pas drevja in grmičevja.

Upravljaivec tehniko uporabe sistemov za čiščenje zraka ne uporablja zaradi visokih stroškov nabave, izvedbe in vzdrževanja. Gnojevka se na farmi začasno skladišči v lagunah do odvoza na njivske površine, kjer ga raztrosi po njivah skladno z gnojilnim načrtom. Pranje hlevov se opravlja z visokotlačnimi črpalkami, ki se prav tako steka v bazene pod hlevi in nato v lagune. Ne izvaja se mešanja gnojevke. Upravljaivec ima razdelilnik za plitvo vbrizganje gnojevke, ki se izvede s čimprejšnjim vmešanjem gnojevke v zemljo.

Ministrstvo je na podlagi zgoraj navedenega presodilo, da upravljaivec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah b), deloma c), e)1., e)3. in g) BAT 13 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke 1./2 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 2.1.3. izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahteve za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij vonjav in/ali učinka vonjav s kmetije iz BAT 13 Zaključkov o BAT.

BAT 14 in BAT 15: Emisije iz skladišča za hlevski gnoj

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 14 za zmanjšanje emisij amonijaka v zrak iz skladišča za hlevski gnoj je uporaba ene od spodaj navedenih tehnik ali njihove kombinacije:

- a) Zmanjšanje razmerja med emisijsko površino in prostornino kupa hlevskega gnoja.
- b) Pokritje kupov hlevskega gnoja.
- c) Skladiščenje posušenega hlevskega gnoja v hlevu.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 15 za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij v tla in vodo iz skladišča za hlevski gnoj je uporaba kombinacije spodaj navedenih tehnik, in sicer v naslednjem prednostnem vrstnem redu:

- a) Skladiščenje posušenega hlevskega gnoja v hlevu.
- b) Uporaba betonskega silosa za skladiščenje hlevskega gnoja.
- c) Skladiščenje hlevskega gnoja na polnih neprepustnih tleh, opremljenih z drenažnim sistemom in zbiralnikom za odtekle tekočino.
- d) Izbira skladišča z zadostno zmogljivostjo za shranjevanje hlevskega gnoja v obdobjih, ko raztresanje ni mogoče.
- e) Shranjevanje hlevskega gnoja v kupih na polju, stran od površinskih in/ali podzemnih vodotokov, v katere bi lahko odtekala tekočina.

Upravljaivec na farmi ne izvaja skladiščenja gnoja.

Ministrstvo je presodilo, da za upravljavca tehnike iz BAT 14 in BAT 15 Zaključkov o BAT niso relevantne.

BAT 16, BAT 17 in BAT 18: Emisije iz skladišča za gnojevko

BAT 16:

Upravljavec izvaja kombinacijo tehnik za zmanjšanje emisij amonijaka v zrak iz skladišča za gnojevko in sicer, ker gre za obstoječe hleve in lagune gnojevke se izvaja zmanjšanje hitrosti vetra in izmenjave zraka na površini gnojevke tako, da skladišče ni povsem napolnjeno. Do izmenjave zraka na površini gnojevke ne pride, ker je površina gnojevke pokrita s plavajočim materialom – naravno skorjo, kar zmanjšuje emisije onesnaževal in vonjav v zrak. Prav tako se gnojevke ne meša.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a2), a3) in b3) BAT 16 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./2 izreka te odločbe je ministrstvo v točkah 2.1.3. in 2.1.4. izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahteve za zmanjšanje emisij amonijaka iz skladišča za gnojevko iz BAT 16 Zaključkov o BAT.

BAT 17:

Ministrstvo je presodilo, da za upravljavca tehnike iz BAT 17 Zaključkov o BAT niso relevantne, ker lagune za gnojevko niso vkopane.

BAT 18:

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 18 za preprečevanje emisij v tla in vodo iz sistema za zbiranje gnojevke, cevi in skladišča za gnojevko in/ali skladišča za gnojevko, vkopanega v zemljo, (lagune) je uporaba kombinacije spodaj navedenih tehnik:

- a) Uporaba skladišč, odpornih proti mehanskim, kemičnim in toplotnim vplivom.
- b) Izbira skladišča z zadostno zmogljivostjo za shranjevanje gnojevke v obdobjih, ko raztresanje ni mogoče.
- c) Gradnja neprepustnih objektov in opreme za zbiranje in prenos gnojevke (npr. jam, kanalov, jarkov, črpalnih postaj).
- d) Skladiščenje gnojevke v skladiščih, vkopanih v zemljo, (lagunah) z neprepustno podlago in stenami, npr. z glineno ali plastično oblogo (ali dvojno oblogo).
- e) Namestitev sistema za odkrivanje puščanja, ki je sestavljen na primer iz sistema z geomembrano, drenažno plastjo in drenažno cevjo.
- f) Preverjanje konstrukcijske celovitosti skladišč vsaj enkrat na leto.

Upravljavec izvaja kombinacijo tehnik za preprečevanje emisij v tla in vodo iz sistema za zbiranje gnojevke, cevi in skladišča za gnojevko in/ali skladišča za gnojevko, vkopanega v zemljo, (lagune), in sicer upravljavec ima obstoječe lagune (6 lagun), ki niso vkopane v zemljo in so odporne proti mehanskim, kemičnim in toplotnim vplivom. Vsaka laguna je premera 21 m, višine 4 m, prostornine 1700 m³. Skupna prostornina lagun za gnojevko je 10.200 m³. Kapaciteta zadošča predvideni zmogljivosti farme. Sistem kanalizacije, bazeni v hlevu in lagune so neprepustni. Izvajajo se redne kontrole in pregledi glede odkrivanja puščanja, in sicer dvakrat letno ob praznjenju lagun in odvozu gnojevke na njive.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b), c) in f) BAT 18 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./5 izreka te odločbe je ministrstvo v točkah 6.8, 6.9 in 6.10. izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahteve za preprečevanje emisij v tla in vodo iz sistema za zbiranje gnojevke, cevi in skladišč - lagun za gnojevko iz BAT 18 Zaključkov o BAT. Zahteva, navedena pod točko b) BAT 18 je že predhodno določena v točki 6.3 okoljevarstvenega dovoljenja, zato je ministrstvo v izreku te odločbe ni ponovno navedlo.

BAT 19: Predelava gnoja na kmetiji

V napravi iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja se ne izvaja predelava gnoja.

Ministrstvo je presodilo, da za upravljavca tehnike iz BAT 19 Zaključkov o BAT niso relevantne.

BAT 20, BAT 21, BAT 22: Rztresanje gnojja

BAT 20: Najboljša razpoložljiva tehnika za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij dušika, fosforja in mikrobnih patogenov v tla in vodo zaradi rztresanja gnojja, je uporaba vseh spodaj navedenih tehnik:

- a) Proučitev zemljišča, po katerem bo rztresen gnoj, da se ugotovijo tveganja za odtekanje, pri čemer se upoštevajo: — vrsta tal, stanje in naklon polja, — podnebne razmere, — odvodnjavanje in namakanje polja, — kolobarjenje, — vodni viri in vodovarstvena območja.
- b) Zadostna razdalja med polji, po katerih se rztrese gnoj (tako da ustrezen pas zemlje ostane brez nanosa gnojja), in: 1. območji, na katerih obstaja tveganje za odtekanje v vodo, kot so vodotoki, izviri, vrtine itd.; 2. sosednjimi zemljišči (vključno z mejicami).
- c) Rztresanju gnojja se je treba izogibati, kadar je tveganje za odtekanje lahko veliko. Gnoj se zlasti ne nanaša, kadar: 1. je polje poplavljenno, zmrznjeno ali pokrito s snegom; 2. je stanje tal (npr. nasičenost z vodo ali zbitost) v kombinaciji z naklonom polja in/ali drenažo polja takšno, da je tveganje za odtekanje ali odvodnjavanje veliko; 3. se odtekanje lahko predvideva zaradi pričakovanega deževja.
- d) Prilagoditev količine rztresanja gnojja ob upoštevanju vsebnosti dušika in fosforja v gnoju ter značilnosti tal (npr. vsebnost hranil), potreb sezonskih pridelkov in pogojev v zvezi z vremenom ali poljem, ki bi lahko povzročili odtekanje.
- e) Uskladitev rztresanja gnojja s hranilno potrebo pridelkov.
- f) Redno preverjanje polj, po katerih je bil rztresen gnoj, da se ugotovijo morebitni znaki odtekanja, in po potrebi ustrezen odziv.
- g) Zagotovitev ustreznega dostopa do skladišča za gnoj in učinkovitega nakladanja gnojja brez rztresanja.
- h) Preverjanje, ali stroji za rztresanje gnojja brezhibno delujejo in so ustrezno nastavljeni.

Upravljaavec dokazuje skladnost z doseganjem vseh zahtev.

Upravljaavec je navedel, da se pri rztrosu upošteva: vrsto tal, stanje in naklon polja, podnebne razmere, odvodnjavanje in namakanje polja, kolobarjenje, vodne vire in vodovarstvena območja. Upravljaavec zagotavlja zadostno razdaljo med polji, po katerih se rztrosi gnoj, tako da pas zemlje ostane brez nanosa gnojja, in območji, na katerih obstaja tveganje za odtekanje v vodo, kot so vodotoki, izviri, vrtine.

Upravljaavec razpolaga s 488 ha kmetijskih površin. Pri gnojenju se upoštevajo podnebne/vremenske razmere. Gnoj se ne nanaša, kadar je polje poplavljenno, zamrznjeno ali pokrito s snegom; stanje tal (nasičenost z vodo ali zbitost) v kombinaciji z naklonom polja takšno, da je tveganje za odtekanje ali odvodnjavanje veliko, in se odtekanje lahko predvideva zaradi pričakovanega dežja. Upravljaavec pri gnojenju v skladu z gnojilnim načrtom upošteva količino rztresanja gnojja, glede na vrsto posevkov na polju, glede na vremenske razmere in potrebe sezonskih pridelkov.

Upravljaavec redno preverja polja, po katerih je bil rztresen gnoj, da se ugotovijo morebitni znaki odtekanja.

Upravljaavec gnojevko skladišči v vodonepropustnih lagunah.

Redno poteka kontrola strojev za rztresanje gnojevke, ki brezhibno delujejo in so ustrezno nastavljeni.

Ministrstvo je presodilo, da upravljaavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b), c), d), e), f), g) in h) BAT 20 Zaključkov o BAT, kar je določeno v točki 6 okoljevarstvenega dovoljenja, zato teh zahtev ministrstvo v izreku te odločbe ni ponovno navedlo.

BAT 21: Najboljša razpoložljiva tehnika za zmanjšanje emisij amonijaka v zrak zaradi razvoja gnojevke je uporaba ene od spodaj navedenih tehnik ali njihove kombinacije.

- a) Razredčenje gnojevke, ki mu sledijo tehnike, kot je nizkotlačni vodni namakalni sistem.
- b) Razdelilnik za nanos gnojevke v pasovih z uporabo ene od naslednjih tehnik:
 1. vlečena cev

- 2.vlečene sani
- c) Plitvo vbrizgovanje (odprte reže)
- d) Globoko vbrizganje (zaprte reže)
- e) Zakisovanje gnojevke

Upravljaivec izvaja razvoz gnojevke s tehniko plitvega vbrizgavanja v tla in sicer po postopku deloma odprtih rež. S kultivatorjem, opremljenim z diski, se v tla izdelajo navpične zareze, ki oblikujejo brazde. V te brazde se nato na globini približno 5 cm natančno vbrizga gnojevka. Na ta način se gnojevka vnese neposredno pod površino tal, kar omogoča boljši izkoristek hranilnih snovi, zmanjšuje izgube dušika v obliki hlapov ter omejuje emisije amonijaka in drugih hlapnih snovi v okolje. Po izvedenem vnosu ostanejo brazde deloma odprte, kar zagotavlja enostavnejše obdelovalne postopke in prispeva k izboljšanju strukture tal. Zagotovi se tudi zmanjšano površinsko odtekanje in enakomernejša razporeditev gnojevke v tleh. Upravljaivec pri raztrosu gnojevke uporablja aditiv N-Lock, ki se ga dodaja gnojevki, kot aditiv k organskim gnojilom oz. pomožno sredstvo za izboljšanje učinkovitosti dušika. N-Lock (ali N-Lock™ SUPER) je stabilizator dušika, ki upočasnjuje pretvorbo amonijevega dušika (NH_4^+) v nitratno obliko (NO_3^-). Glede emisij v vode in tla ima ta aditiv pozitivno vlogo, saj zmanjša izpiranje nitratov v podtalnico, ker dušik dlje časa ostaja v amonijevi obliki, ki se veže na koloide tal. Aditiv se uporablja skladno s priporočili (odmerek ~2,5 L/ha, vdelava skupaj z gnojevko), zato prispeva k zmanjšanju izpustov dušika (N) v tla, zrak in vode.

Ministrstvo je presodilo, da upravljaivec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a) in c) BAT 21 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točk I./5 in I./2 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 6.11. in v zadnji alineji točke 2.1.3 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahteve za zmanjšanje emisij amonijaka v zrak zaradi razvoza gnojevke iz BAT 21 Zaključkov o BAT.

BAT 22: Najboljša razpoložljiva tehnika za zmanjšanje emisij amonijaka v zrak zaradi raztresanja gnoja je, da se gnoj čim prej vmeša v zemljo.

V napravi iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja gnoj ne nastaja.

Ministrstvo je presodilo, da za upravljavca tehnika iz BAT 22 Zaključkov o BAT ni relevantna.

BAT 23: Emisije iz celotnega proizvodnega procesa

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 23 za zmanjšanje emisije amonijaka iz celotnega proizvodnega procesa za rejo prašičev in plemenskih svinj je ocena ali izračun zmanjšanja emisije amonijaka iz celotnega proizvodnega procesa z uporabo najboljših razpoložljivih tehnik, ki se uporabljajo na farmi.

Upravljaivec izvaja glavno dejavnost rejo plemenskih svinj s kapaciteto 846 mest, in sicer kot rejo svinj za pripust in breje svinje 75% (635 mest) ter svinje v laktaciji 25% (211 mest) na delno rešetkastih tleh, brez nastilja. Poleg glavne dejavnosti izvaja še kot drugo povezano dejavnost rejo pitancev in prašičev tekačev. Tako so glavni vir emisij prezračevanje iz hlevov in začasno skladiščenje gnojevke v lagunah. Zaradi obratovanja hlevov nastajajo emisije snovi v zrak iz vzrejnih objektov zaradi metabolizma živali in gnojevke. Na hlevih je prisilno prezračevanje, vodeno avtomatsko preko računalniškega sistema. Ventilatorji so nameščeni na strehah posameznih hlevov, kar dodatno zmanjša možnost širjenja neprijetnih vonjav iz hlevov v horizontalni smeri. Na J strani so lagune za začasno skladiščenje gnojevke, preden se le-to odpelje na kmetijske površine. Gnojevka sproti odteka v bazene pod boksi in naprej preko kanalov v laguno, kjer praznjenje bazenov poteka na 10-15 dni. Ventilatorji – odsesovalne enote so nameščene na strehah posameznih hlevov. V času obratovanja nastajajo razpršene emisije snovi v zrak. Predpisana sestava prehrane in prehranska strategija zmanjšujeta izločanje hranil (N, P) z iztrebki. Za izračun emisij amonijaka v zrak se uporablja tehnika ocene z uporabo masne bilance na podlagi izločanja in skupnega dušika, prisotnega v vsaki fazi ravnanja z gnojem. Ocena zmanjšanja amonijaka temelji na rezultatih izračuna iz BAT 25, kjer je emisija amonijaka iz hlevov

ocenjena na 2,042 kg NH₃/mesto za svinjo za pripust oz. brejo svinjo/leto in 0,806 kg NH₃/ mesto za svinjo v laktaciji s pujski/leto, kar ustreza ravni emisij iz BAT 30. Pri izračunu je bilo upoštevano zmanjšanje emisije amonijaka zaradi uporabljene tehnike reje na delno rešetkastih tleh s pogostim odstranjevanjem gnojevke z izplakovanjem, kar znese 0,658 kg NH₃/ mesto za svinjo za pripust oz. brejo svinjo/leto in predstavlja 24,4 % zmanjšanje emisij amonijaka na mesto za svinjo za pripust oz. brejo svinjo na leto iz celotnega proizvodnega procesa. Zmanjšanje emisije amonijaka znese za svinje v laktaciji s pujski 4,794 kg NH₃/ mesto za svinjo v laktaciji s pujski/leto, kar predstavlja 85,6 % zmanjšanje emisij amonijaka na mesto za svinje v laktaciji s pujski iz celotnega proizvodnega procesa. Tako bodo skupne razpršene emisije amonijaka iz hlevov za plemenske svinje znašale 1466,4 kg/leto oz. 167 g/h.

Ministrstvo je na podlagi zgoraj navedenega presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike za zmanjšanje emisij amonijaka iz celotnega proizvodnega procesa za rejo plemenskih svinj iz BAT 23 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./7 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 7.7 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za zmanjšanje emisije amonijaka iz celotnega proizvodnega procesa za rejo plemenskih svinj iz BAT 23 Zaključkov o BAT.

BAT 24, BAT 25, BAT 26, BAT 27, BAT 28 in BAT 29: Monitoring emisij in parametrov procesa

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 24 je monitoring skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju, z uporabo ene od naslednjih tehnik, pri čemer je pogostost vsaj takšna, kot je navedena spodaj:

- a) Izračun z uporabo masne bilance dušika in fosforja na podlagi zaužite krme, vsebnosti surovih beljakovin v prehrani, skupnega fosforja in proizvodnosti živali. Vsako leto enkrat.
- b) Ocena za skupno vsebnost dušika in fosforja na podlagi analize gnoja. Vsako leto enkrat.

Upravljavec uporablja za monitoring skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju, tehniko ocene za skupno vsebnost dušika in fosforja na podlagi masne bilance (tehnika a).

Za oceno skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju, upravljavec za namen priprave podatkov za izdelavo poročila o obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak zagotovi pridobivanje ustreznih podatkov in enkrat letno izvedbo izračuna skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju, na podlagi naslednjih zbranih podatkov:

- zasedenost hlevov,
- poraba krme,
- trajanje posameznega proizvodnega ciklusa,
- vsebnost dušika in fosforja v krmi,
- začetne in končne mase živali posameznega proizvodnega ciklusa.

Primerjava končnih rezultatov izkazuje, da izračunana skupni izločeni dušik in skupni izločeni fosfor za svinje v laktaciji, svinje za pripust in breje svinje, prašiče pitance in tekače ne presegata mejnih vrednosti iz Preglednic 1.1 in 1.2 BAT 3 in BAT 4 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike za rejo plemenskih svinj, ki je določena v točki a) BAT 24 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./7 izreka te odločbe, je ministrstvo v točki 7.8 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo mejne vrednosti skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju iz BAT 24 Zaključkov o BAT.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 25 je monitoring emisij amonijaka v zrak z uporabo ene od naslednjih tehnik, pri čemer je pogostost vsaj takšna, kot je navedena spodaj:

- a) Ocena z uporabo masne bilance na podlagi izločanja in skupnega (ali skupnega amonijskega) dušika, prisotnega v vsaki fazi ravnanja z gnojem. Vsako leto enkrat.
- b) Izračun na podlagi merjenja koncentracije amonijaka in stopnje prezračevanja z uporabo metod iz standardov ISO, nacionalnih ali mednarodnih standardov ali drugih metod, s katerimi se zagotavljajo podatki enakovredne znanstvene kakovosti. Vsakokrat, ko se pojavijo bistvene

spremembe vsaj enega od naslednjih parametrov: vrste živali, ki se redijo na kmetiji in sistema nastanitve.

c) Ocena z uporabo emisijskih faktorjev. Vsako leto enkrat za vsako kategorijo živali.

Upravljavec uporablja pri monitoringu emisij amonijaka v zrak tehniko ocene z uporabo masne bilance na podlagi izločanja in skupnega dušika, prisotnega v vsaki fazi ravnanja z gnojem, pri čemer je pogostost enkrat letno. Iz hlevov, skladišča za gnoj in pri gnojenju se v ozračje izgubljajo različne dušikove spojine, pri tem gre predvsem za izgube amonijaka (NH_3), diduškovega oksida (N_2O), dušikovih oksidov (NO_x) in dušika v molekularni obliki (N_2). Metodika masne bilance upošteva, da je v vsaki naslednji fazi ravnanja z gnojem, kjer izhlapeva skupni amonijakov dušik, na voljo le tisti, ki ga zadržimo v predhodni fazi. Tako so emisije iz skladiščenja gnoja odvisne od izgub skupnega amonijakovega dušika iz hlevov, emisije pri gnojenju pa od izgub le-tega iz hlevov in skladišča gnoja. Emisijski faktorji se nanašajo na referenčne načine reje (EF NH_3 hlevi 0,35), skladiščenje gnoja (EF NH_3 skladišče gnoja 0,11, Ef N_2O 0, EF NO_x 0,0001 in EF N_2 0,003) in raztros gnoja (EF NH_3 gnojenje 0,29), pri čemer se v primeru tehnik z zmanjšanimi emisijami uporablja korekcijske faktorje (KF) za zmanjšanje emisij:

- KF za NH_3 za zmanjšanje emisij iz hlevov je 0,6,
- KF za zmanjšanje emisij iz skladišča gnoja je 1 in
- KF za zmanjšanje emisij pri gnojenju je 0,3.

Izračun ocene emisij amonijaka v zrak zaradi reje plemenskih svinj izražena v kg na mesto za svinjo za pripust in brejo svinjo na leto, pri upoštevanju 90 % zasedenosti hleva tako znaša 2,042 kg NH_3 /mesto za svinjo za pripust oz. brejo svinjo/leto ter pri upoštevanju 90 % zasedenosti hleva znaša 0,806 kg NH_3 /mesto za svinjo v laktaciji/leto, kar ustreza ravni emisij iz BAT 30 oziroma skupne emisije amonijaka (hlevi, skladišča in gnojenje) 3,557 kg NH_3 /mesto za svinjo za pripust in brejo svinjo/leto oziroma 1,404 kg NH_3 /mesto za svinjo v laktaciji/leto, upoštevajoč hleve, gnojišče in gnojenje.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki je določena v točki a) BAT 25 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./2 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 2.3.1. izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za monitoring emisij amonijaka v zrak iz BAT 25 Zaključkov o BAT.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 26 je redni monitoring emisij vonjav v zrak.

Farma Cven je locirana izven strnjenegega naselja Cven v Panonski kotlini. Farma se nahaja ob lokalni cesti Ljutomer-Veržej. Okoli farme so večinoma kmetijske in travnate površine ter nekaj gozdnih površin. Najbližje naselje je V in SV od farme na oddaljenosti več kot 700 m naselje Cven. Z od farme ob lokalni cesti je posamičen objekt (Babinci 51), ki je kmetijski objekt, brez prijavljenih stanovalcev na oddaljenosti približno 110 m. V vse smeri so kmetijske površine in površine poraščene z drevesi in grmičevjem. Ventilatorji so nameščeni na strehah posameznih hlevov, reja poteka na delno rešetkastih tleh, tako, da gnojnica sproti odteka v zbirne bazene globine 60 cm. Ko se ti bazeni napolnijo z gnojevko se dvigne čep in gnojevka odteče v glavni kanal naprej v eno od lagun, kjer se začasno skladišči do odvoza in raztrosa na njivske površine v skladu z gnojilnim načrtom. V uporabi so največ 3 lagune hkrati. Pranje hlevov se opravlja z visoko tlačnimi črpalkami, kjer voda od čiščenja prav tako odteka v bazene pod hlevi. Spuščanje gnojevke v kanalizacijski sistem se izvaja vsake 10 do 15 dni, da se prepreči gnitje. Lagune z gnojevko so pokrite z naravno skorjo, kar zmanjšuje emisije vonjav v zrak. Upravljavec izvaja v skladu z gnojilnim načrtom gnojenje s plitvim vbrizgavanjem v globino 5 cm po postopku deloma odprtih rež. Za ogrevanje hlevov se uporabljajo male kurilne naprave na UNP.

Z modeliranjem so bili ocenjeni vplivi vonjav na okolico farme za obstoječe in novo stanje, kar je pogojeno z meteorološkimi pogoji. Kot uporabljeni emisijski podatki o vonjavah so bili uporabljeni emisijski podatki (temperatura odpadnih plinov, pretok, višina in izmerjene emisije vonjav) iz Poročila o tehnoloških meritvah emisij v zrak – meritve vonjav izvajalca IVD Maribor, št. CEVO-20387/2022-A s septembra 2022, podatki o značilnostih vetra (frekvenca, smer in hitrost vetra) in stabilnost atmosfere iz najbližje vremenske postaje Murska Sobota. Meritve emisij vonjav so bile

opravljene na 13-h merilnih mestih iz hlevov in lagun. V Sloveniji ni zakonske regulative, ki bi določala mejno vrednost za emisije vonjav iz farm, prav tako za določanje pogostosti pojavljanja vonjav pri občutljivih sprejemnikih, zato se navedeno ocenjevanje navezuje na nemško smernico, ki opredeli vpliv vonjav na okolje kot pomembno moteč, če vpliv virov vonjav na obravnavanem območju presega vrednost, izraženo kot relativno pogostost pojavljanja vonjav (% časa v koledarskem letu). Pri modeliranju je bil uporabljen program Austal View, s katerim se računa disperzija onesnaževal v zraku (Lagrangeov model disperzije delcev in snovi), ki omogoča izračun pogostosti pojavljanja vonjav v okolju. Rezultati so pokazali, da pogostost pojavljanja vonjav v koledarskem letu za najbližje objekte ne bo večja od 8 % za kumulativno novo stanje, kar je pod priporočljivo mejno vrednostjo nemške smernice (15 % za kmetijsko in mešano okolje). Glede na lokacijo farme in izdelane Strokovne ocene o obremenitvi okolja z vonjavami za Farmo Cven izvajalca IVD Maribor, št. CEVO–20387/2022 z oktobra 2022 in dopolnjenega september 2025, upravljavec ocenjuje, da na pričakovane vrste in koncentracije onesnaževal, ki so emitirane v zrak, ne pričakuje večjega poslabšanje kvalitete zraka na širšem območju. Tako upravljavec ocenjuje, da se emisije vonjav dovolj razredčijo in ob izvajanju ukrepov za zmanjšanje in preprečevanje vplivov vonjav se kvaliteta zraka v širši okolici farme bistveno ne poslabša in zaradi tega redni monitoring vonjav ni potreben. Prav tako upravljavec ocenjuje, da se kot alternativa spremljanju vonjav uporablja letno spremljanje parametrov kot so amonijak, dušik izražen kot N, fosfor izražen kot P_2O_5 in prah v sklopu letne ocene letnih emisij snovi v zrak in z izračunavanjem glede na porabo in sestavo krme ter število in vrsto živali.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavec preventivno izvaja tehniko glede emisije vonjav, opisane v BAT 12 Zaključka o BAT, vendar v bližini naprave iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja ni dokazana obremenitev občutljivih sprejemnikov z vonjavami oziroma se ne pričakuje poslabšanja kvalitete zraka v okolici farme. Zaradi navedenega upravljavcu ni treba izvajati monitoringa, opisanega v BAT 26 Zaključkov o BAT.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 27 je monitoring emisij prahu iz posameznega bivalnega objekta za živali z uporabo ene od naslednjih tehnik, pri čemer je pogostost vsaj takšna, kot je navedena spodaj:

- a) Izračun z merjenjem koncentracije prahu in stopnje prezračevanja z uporabo metod iz standardov EN ali drugih metod (v skladu s standardi ISO, nacionalnimi ali mednarodnimi standardi), s katerimi se zagotavljajo podatki enakovredne znanstvene kakovosti. Enkrat na leto.
- b) Ocena z uporabo emisijskih faktorjev. Enkrat na leto.

Upravljavec uporablja pri monitoringu emisij prahu iz posameznega bivalnega objekta za živali tehniko ocene z uporabo emisijskih faktorjev za prah, kjer so predlagani emisijski faktorji za svinje za pripust in breje svinje 0,175 kg/mesto za žival v hlevu na leto in za svinje v laktaciji 0,16 kg/mesto za žival v hlevu na leto. Izbrana emisijska faktorja sta primerna in priporočena, saj se v primeru izvajanja ukrepov za zmanjšanje prašenja kot npr. hlevi brez nastilja, uporaba briketirane krme, ki se ne raztresa, prisilnega ventilacijskega sistema in napajalnega sistema, ki ne toči, uporabi emisijske faktorje za plemenske svinje za hleve z gnojevko priporočenih nizozemskih emisijskih faktorjev iz referenčnega BAT dokumenta. Upravljavec v okviru rednega obratovalnega monitoringa za emisije snovi v zrak oceni emisije prahu iz hlevov vsako leto enkrat. Pri uporabi emisijskega faktorja se upošteva vrsta, kategorija, način reje in število prašičev.

Ministrstvo je presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki je določena v točki b) BAT 27 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke 1./2 izreka te odločbe je ministrstvo v točki 2.3.2 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za monitoring emisij prahu iz posameznega bivalnega objekta za živali iz BAT 27 Zaključkov o BAT.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 28 je monitoring emisij amonijaka, prahu in/ali vonjav iz posameznega bivalnega objekta za živali, opremljenega s sistemom za čiščenje zraka.

Upravljavec nima sistema za čiščenje zraka, zato navedeni BAT 28 ni relevanten oziroma upravljavcu ni treba izvajati monitoringa, opisanega v BAT 28 Zaključkov o BAT.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 29 je monitoring naslednjih parametrov procesa vsaj enkrat na leto:

- a) Poraba vode: vgrajeni so števcji za porabo vode.
- b) Poraba električne energije: vgrajeni so števcji za porabo električne energije in vodi se poraba preko računov.
- c) Poraba goriva: vodi se poraba preko računov.
- d) Število prejetih in oddanih živali, pri čemer se upoštevajo tudi pogini: vodi se hlevski list z evidenco o številu ob vhlevitvi in ob izhlevitvi ter o poginu za vsak hlev posebej (na cikel).
- e) Poraba krme: vodi se evidenca – hlevski list za nabavo krme na osnovi podatkov iz dobavnic krme za posamezen turnus.
- f) Proizvodnja gnoja: vodi se količina gnojevke z ločeno evidenco (raztros na lastnih zemljiščih po gnojilnem načrtu).

Upravljavec izvaja evidenco vseh parametrov procesa, in sicer vodi mesečno porabo parametrov (poraba vode, električne energije, poraba goriva, število kadavrov, poraba krme, količina gnoja).

Ministrstvo je presodilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, določene v BAT 29 Zaključkov o BAT. Kot izhaja iz točke I./7 izreka te odločbe, je ministrstvo v točki 7.9 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za vodenje evidence porabe vode, porabe električne energije, porabe goriva, števila prejetih in oddanih živali, pri čemer se upoštevajo tudi skotitve in pogini, porabe krme in proizvodnje gnoja iz BAT 29 Zaključkov o BAT.

B. Zaključki o BAT za intenzivno rejo prašičev

BAT 30: Emisije amonijaka iz bivalnih objektov za prašiče

Najboljša razpoložljiva tehnika za zmanjšanje emisij amonijaka v zrak iz posameznega bivalnega objekta za prašiče je uporaba ene od spodaj navedenih tehnik ali njihove kombinacije:

a) Ena od naslednjih tehnik, pri kateri se uporablja eno od naslednjih načel ali njihova kombinacija:

- (i) zmanjšanje površine, s katere se izloča amonijak;
- (ii) pogostejša odstranitev gnojevke (gnoja) v zunanje skladišče;
- (iii) ločevanje urina od iztrebkov;
- (iv) nastilj naj bo čist in suh.

0. Globoka jama (v primeru popolnoma ali delno rešetkastih tal) le, če se uporablja v kombinaciji z dodatnim ukrepom za ublažitev, npr. s:

- kombinacijo tehnik za nadzorovano prehrano,
- sistemom za čiščenje zraka,
- znižanjem pH vrednosti gnojevke,

hlajenjem gnojevke.

1. Vakuumski sistem za pogosto odstranjevanje gnojevke (v primeru popolnoma ali delno rešetkastih tal).
2. Poševne stene kanala za gnoj (v primeru popolnoma ali delno rešetkastih tal).
3. Strgalnik za pogosto odstranjevanje gnojevke (v primeru popolnoma ali delno rešetkastih tal).
4. Pogosto odstranjevanje gnojevke z izplakovanjem (v primeru popolnoma ali delno rešetkastih tal).
5. Zmanjšana jama za gnoj (v primeru delno rešetkastih tal).
6. Tla, v celoti prekrita z nastiljem (v primeru polnih betonskih tal).
7. Nastanitev v pokritih delih boksa ali utah (v primeru delno rešetkastih tal).

8. Sistem toka slame (v primeru polnih betonskih tal).
 9. Izbočena tla ter ločeni kanali za gnoj in vodo (v primeru ograd z delno rešetkastimi tlemi).
 10. Ograde z nastiljem s kombinirano proizvodnjo gnoja (gnojevka in hlevski gnoj).
 11. Boksi za hranjenje/ležanje na polnih tleh (v primeru boksov z nastiljem).
 12. Posoda za gnoj (v primeru popolnoma ali delno rešetkastih tal).
 13. Zbiranje gnoja v vodi.
 14. Trakovi za gnoj v obliki črke V (v primeru delno rešetkastih tal).
 15. Kombinacija kanalov za vodo in gnoj (v primeru popolnoma rešetkastih tal).
 16. Zunanji prehod, pokrit z nastiljem (v primeru polnih betonskih tal).
- b) Hlajenje gnojevke.
- c) Uporaba sistemov za čiščenje zraka, kot so:
1. mokri pralnik s kislino;
 2. dvostopenjski ali tristopenjski sistem za čiščenje zraka;
 3. biološki pralnik plinov (ali biološki precejalni filter).
- d) Zakisovanje gnojevke.
- e) Uporaba plavajočih žogic v kanalu za gnoj.

Upravljavec uporablja tehniko za zmanjševanje emisij amonijaka v zrak iz posameznega bivalnega objekta za plemenske svinje, kjer izvaja rejo na delno rešetkastih tleh brez nastilja, katerih površina je delno polna, delno pa jo prekrivajo rešetkasta betonska ali plastična tla, v katerih so odprtine, skozi katere iztrebki in urin padajo v zbirni bazen s čepom (ozka jama) pod tlemi boksa na globini 60 cm pod rešetkami. Gnojevka se v bazenih ne meša. Hlev je razdeljen na posamezne prostore, kjer ima vsak prostor svoj bazen. V vsakem prasilišču je 6 korit s čepi, v čakališču 12 korit s čepi in v pripustišču 12 korit s čepi, kjer se gnojnica izpušča preko čepnega sistema. Gnojevka se pogosto odstranjuje na 10-15 dni zaradi vzdrževanje higiene prostorov in zdravja živali. Upravljavec izvaja tehniko a4) in a5) za zmanjševanje emisij amonijaka v zrak iz posameznega bivalnega objekta za plemenske svinje, to je pogosto odstranjevanje gnojevke z izplakovanjem, kjer gnojevka sproti odteka v bazene preko rešetkastih tal in le-ti se tedensko splakujejo s tekočo frakcijo gnojevke. Poleg tega uporablja še tehniko zmanjšanje jame za gnoj v primeru delno rešetkastih tal, kjer so pod boksi bazeni globine 60 cm za gnojevko, kjer sproti gravitacijsko odteka preko prečnih kanalov pod boksi proti zbirnemu bazenu s čepom, od tam pa po zbirnem kanalu v eno od šestih lagun, da se pretežno ne zadržuje v hlevskih prostorih.

Ministrstvo je ugotovilo, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike za plemenske svinje, ki je določena v točkah a4) in a5) BAT 30 Zaključkov o BAT. Ministrstvo je v točki 2.1.5 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo tehniko za zmanjšanje emisije amonijaka v zrak iz posameznega bivalnega objekta za plemenske svinje iz BAT 30 Zaključkov o BAT in v Preglednici 1 točke 2.2.1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja raven emisije za dušik, izražen kot NH_3 iz Preglednice 2.1 BAT 30 Zaključkov o BAT.

Na podlagi navedenega je ministrstvo ugotovilo, da upravljavec izkazuje skladnost obratovanja naprave iz točke 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja glede uporabe najboljših razpoložljivih tehnik iz Zaključkov o BAT.

VI.

Ministrstvo je skladno s podatki iz vloge upravljavca na novo določilo oznake tehnoloških enot, kot izhaja iz točke I./1 izreka te odločbe. Ministrstvo je poimenovalo napravo z oznako A1 in neposredno tehnično povezane dejavnosti z NTPD1 in NTPD2 ter opredelilo in poimenovalo tehnološke enote v točki 1 okoljevarstvenega dovoljenja, pri čemer je ministrstvo na podlagi vloge v okoljevarstveno dovoljenje dodalo in posodobilo tehnološke enote, ki sestavljajo napravo ter posodobilo parcelne številke in območje naprave zaradi parcelacije.

Ministrstvo je na podlagi opredelitev upravljavca v vlogi in v skladu z 18. členom ZVO-2 ter na podlagi Uredbe o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja (Uradni list RS, št. 31/07, 70/08, 61/09, 50/13 in 44/22 – ZVO-2, 48/22 in 45/25) in Pravilnika o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja ter o pogojih za njegovo izvajanje (Uradni list RS, št. 45/25), v točki 2 izreka tega dovoljenja določilo zahteve v zvezi z emisijami snovi v zrak.

Ministrstvo je v točki 2.1.1 izreka tega dovoljenja določilo ukrepe za preprečevanje in zmanjševanje emisije snovi v zrak na podlagi tretjega odstavka 33. člena in 34. člena Uredbe o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja.

Ministrstvo je v točki 2.1.2 izreka tega dovoljenja določilo zahteve za zmanjševanje nastanka emisije prahu iz posameznih bivalnih objektov za živali na podlagi točke a1.3), a1.4), a1.5), a1.6) in b1) BAT 11 Zaključka o BAT.

Ministrstvo je v točki 2.1.3 izreka tega dovoljenja določilo ukrepe za preprečevanje in zmanjševanje emisije vonjav iz naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja na podlagi točk b), deloma c), e)1, e)3 in g) BAT 13 Zaključka o BAT.

Ministrstvo je v točki 2.1.4 izreka tega dovoljenja določilo ukrep za zmanjševanje emisije amonijaka v zrak iz skladišča za gnojevko na podlagi točke a2) in b3) BAT 16 Zaključka o BAT. Ukrepi iz točke a1), a3) in b3) BAT 16 so tudi določeni v točki 2.1.3 izreka tega dovoljenja.

Ministrstvo je v točki 2.1.5 izreka tega dovoljenja določilo tehniko reje za plemenske svinje oziroma tehniko za zmanjševanje emisije amonijaka iz posameznih bivalnih objektov za rejo plemenskih svinj, s katero upravljavec dosega raven emisij amonijaka posebej za rejo svinj, ki so pripravljene na pripust in breje svinje ter za oprasene svinje (vključno s sesnimi pujski) iz Preglednice 1 iz točke 2.2.1 izreka tega dovoljenja na podlagi točk a4) in a5) ter Preglednice 2.1 BAT 30 Zaključka o BAT.

Ministrstvo je v točkah 2.1.6 in 2.1.7 izreka tega dovoljenja določilo zahteve v zvezi z gorivom in obratovalnim časom na podlagi upravljavčeve izjave glede obratovalnih ur (obratuje povprečno do 10 ur na leto) ter 7. člena Uredbe o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja in tretjega odstavka 25. člena Uredbe o emisiji snovi v zrak iz srednjih kurilnih naprav, plinskih turbin in nepremičnih motorjev (Uradni list RS, št. 17/18, 59/18 in 44/22 – ZVO-2).

Ministrstvo je v točki 2.2.1 izreka tega dovoljenja določilo mejno vrednost emisijskega faktorja za določitev emisije dušika, izraženega kot NH_3 , v zrak iz bivalnega objekta za prašiče, in sicer glede na tehniko reje za plemenske svinje posebej za svinje, pripravljene na pripust in breje svinje ter posebej za oprasene svinje skupaj s sesnimi pujski na podlagi Preglednice 2.1, BAT 30 Zaključka o BAT.

Ministrstvo je v točkah 2.3.1 in 2.3.2 izreka tega dovoljenja določilo zahtevo v zvezi z načinom izvajanja monitoringa emisij snovi v zrak na podlagi točke a) BAT 25 za amonijak in na podlagi točke b) BAT 27 za celotni prah Zaključka o BAT ter v povezavi z 31. členom Uredbe o emisiji

snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja. Tehnika za monitoring amonijaka je določena z oceno emisij z uporabo masne bilance na podlagi izločanja in skupnega dušika, prisotnega v vsaki fazi ravnanja z gnojem, kjer je upravljavec pridobil emisijske in korekcijske faktorje na podlagi podatkov, določenih v Air Pollutant Emission Inventory Guidebook 2016 in 2019 (EEA 2016 in 2019). Tehnika za monitoring prahu je določena z oceno na podlagi emisijskih faktorjev, ki jih je upravljavec pridobil na podlagi podatkov, določenih v skladu z referenčnim dokumentom Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Intensive Rearing of Poultry or Pigs, 2017.

V točki 2.3.3 izreka tega dovoljenja je ministrstvo določilo, da upravljavcu ni treba izvajati obratovalnega monitoringa emisije snovi v zrak iz diesel elektro agregata za pogon zasilnega napajanja na podlagi tretjega odstavka 25. člena Uredbe o emisiji snovi v zrak iz srednjih kurilnih naprav, plinskih turbin in nepremičnih motorjev.

Ministrstvo je v točkah 2.4.1 in 2.4.2 izreka tega dovoljenja določilo zahteve v zvezi s poročanjem na podlagi 21. člena Pravilnika o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja ter pogojih za njegovo izvajanje.

Kot izhaja iz točke I./3 izreka te odločbe, je ministrstvo v točkah 3.1.2a, 3.1.2b, 3.1.2c, 3.1.2d in 3.1.2e izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahteve za zmanjševanje nastajanja odpadnih voda na podlagi točk BAT 6 in BAT 7 Zaključkov o BAT, navedb upravljavca in Uredbe o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo (Uradni list RS, št. 64/12, 64/14, 98/15, 44/22 – ZVO-2, 75/22 in 157/22; v nadaljevanju: Uredba o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo).

Ministrstvo je v točki 3.1.2.a izreka tega dovoljenja določilo obveznost suhega čiščenja hleva in čiščenja z visokotlačnimi čistilci na podlagi navedb upravljavca v vlogi, v povezavi s točko b) BAT 6 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 3.1.2.b izreka tega dovoljenja določilo obveznost ločenega zbiranja pralne vode od padavinske vode na podlagi navedb upravljavca v vlogi ter v skladu s točkama a) in c) BAT 6 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 3.1.2.c izreka tega dovoljenja določilo obveznost suhega čiščenja območja utrjenih ter transportnih poti na podlagi navedb upravljavca v vlogi, v povezavi s točkama a) in c) BAT 6 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 3.1.2d izreka tega dovoljenja določilo obveznost pranja hlevov z visokotlačnimi čistilnimi aparati, zbiranja nastale pralne vode ločeno od padavinske vode ter način ravnanja z njimi, na podlagi navedb upravljavca v vlogi ter v skladu s točkami b), c) BAT 6 in a) BAT 7 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 3.1.2e izreka tega dovoljenja določilo zahtevo glede preprečevanja in zmanjšanja okoljskega vpliva in izboljšanja splošnih značilnosti na podlagi točke d) BAT 2 v povezavi z BAT 7 Zaključkov o BAT.

Kot izhaja iz točke I./4 izreka te odločbe, je ministrstvo v točki 4.1.2.a izreka tega dovoljenja določilo zahteve za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij hrupa na podlagi opredelitve upravljavca v vlogi in točk a), b), c), d), e) in f) BAT 10 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točkah 6.8, 6.9, 6.10 izreka tega dovoljenja določilo zahteve v zvezi s preprečevanjem emisij v tla in vodo iz sistema za zbiranje gnojevke, ceveh in skladišč za gnojevko (lagune) na podlagi točk a), c) in f) BAT 18 Zaključka o BAT kot izhaja iz točke I./5.

Ministrstvo je v točki 6.11 izreka tega dovoljenja določilo zahteve v zvezi z ravnanjem z gnojevko in s pralnimi vodami na podlagi točke c) BAT 7 in točke c) BAT 21 Zaključka o BAT kot izhaja iz točke I./5.

Ministrstvo je na podlagi tretjega odstavka 116. člena ZVO-2 v povezavi s petim odstavkom 24. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki povzročajo industrijske emisije, v točki 6.a izreka tega dovoljenja kot izhaja iz točke I./6 potrdilo prejem Ocene možnosti onesnaženja tal in podzemne vode, ki vsebuje sestavine v skladu z 9. členom Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki povzročajo industrijske emisije. Upravljavca je k vlogi predložil Oceno možnosti onesnaženja tal in podzemne vode na podlagi zahteve iz tretjega odstavka 21. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki povzročajo industrijske emisije.

Ministrstvo je na podlagi vloge, Zaključkov o BAT in Pravilnika o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja ter o pogojih za njegovo izvajanje v točki I./7 izreka te odločbe določilo druge ukrepe v zvezi z obratovanjem naprave, kot je navedeno v nadaljevanju.

Ministrstvo je v točki 7.1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo glede vzpostavitve in vodenja sistema ravnanja z okoljem na podlagi elementov iz točke 1 do 9 in točko 11 BAT 1 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 7.2 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo glede preprečevanja in zmanjšanja okoljskega vpliva in izboljšanja splošnih značilnosti na podlagi točk a), b), c), d) in e) BAT 2 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 7.3 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za zmanjšanje skupnega izločenega dušika in posledično emisij amonijaka na podlagi točk a), b) in c) BAT 3 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 7.4 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za zmanjšanje skupnega izločenega fosforja na podlagi točk a) in c) BAT 4 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 7.5 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za učinkovito uporabo vode na podlagi točk a), b), c), d) in e) BAT 5 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 7.6 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za učinkovito rabo energije na podlagi točk a), b), c) in d) BAT 8 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 7.7 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za zmanjšanje emisij amonijaka iz celotnega proizvodnega procesa za rejo živali na podlagi BAT 23 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 7.8 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo mejne vrednosti skupnega dušika in skupnega fosforja izločenih v gnoju na podlagi točke a) BAT 24 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 7.9 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo za vodenje evidence porabe vode, porabe električne energije, porabe goriva, števila prejetih in oddanih živali, porabe krme in proizvodnje gnoja na podlagi BAT 29 Zaključkov o BAT.

Ministrstvo je v točki 7.10 izreka okoljevarstvenega dovoljenja določilo zahtevo glede poročanja zahtev iz točk 7.7, 7.8 in 7.9 izreka okoljevarstvenega dovoljenja na podlagi BAT 23, 24 in 29 Zaključkov o BAT in 21. člena Pravilnika o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja ter o pogojih za njegovo izvajanje.

Kot izhaja iz točke I./8 izreka te odločbe, je ministrstvo črtalo točko 9.1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja, ker je zahteve za vodenje evidenc določilo v točki 7.9 izreka okoljevarstvenega dovoljenja.

Kot izhaja iz točke I./9 izreka te odločbe, je ministrstvo črtalo točko 9.3 izreka okoljevarstvenega dovoljenja, ker je zahteve za predložitev poročila o rezultatih obratovalnega monitoringa določilo v točki 2.4 izreka okoljevarstvenega dovoljenja.

Kot izhaja iz točke I./10 izreka te odločbe, je ministrstvo v točki 10 izreka okoljevarstvenega dovoljenja zamenjalo obveznost obveščanja o spremembah, in sicer je namesto besedne zveze »Agencija RS za okolje« zamenjalo z besedno zvezo »ministrstvo«. S 1. septembrom 2021 se je namreč začela izvrševati Uredba o spremembi Uredbe o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 101/21), ki je spremenila stvarno pristojnost oziroma delovno področje Agencije Republike Slovenije za okolje tako, da je za izvajanje večine upravnih nalog pristojno ministrstvo in ne več agencija. Enako izhaja tudi iz Uredbe o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 1082/26), ki velja v času izdaje te odločbe.

Iz drugega odstavka 304. člena ZVO-2 izhaja, da se za okoljevarstvena dovoljenja, izdana na podlagi 68., 82. in 86. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 48/12, 57/12, 92/13 in 56/15) šteje, da so bila izdana za nedoločen čas, ministrstvo pa mora ob prvi njihovi spremembi ta dovoljenja uskladiti z določbami iz 116., 129. in 134. člena ZVO-2.

V skladu z drugim odstavkom 304. člena ZVO-2 je zato ministrstvo okoljevarstveno dovoljenje uskladilo z določbo 116. člena ZVO-2, ki časovne omejitve veljavnosti okoljevarstvenega dovoljenja več ne določa, in zato črtal točko 11 izreka okoljevarstvenega dovoljenja, kot to izhaja iz točke I./11 izreka te odločbe.

Preostalo besedilo izreka okoljevarstvenega dovoljenja št. 35407-100/2006-14 z dne 29. 1. 2009, ki je bilo spremenjeno z odločbo št. 35407-48/2010-4 z dne 18. 11. 2011, ostane nespremenjeno, kot izhaja iz točke II. izreka te odločbe.

V skladu s petim odstavkom 213. člena v povezavi s 118. členom Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE, 3/22 – ZDeb in 85/25) je bilo treba v izreku te odločbe odločiti tudi o stroških postopka. Glede na to, da v tem postopku stroški niso nastali, je bilo o njih odločeno, kot izhaja iz točke III. izreka te odločbe.

V osemnajstem odstavku 119. člena ZVO-2 je določeno, da zoper to odločbo ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor, pri čemer mora sodišče o tožbi odločiti prednostno.

Pouk o pravnem sredstvu:

Zoper to odločbo ni pritožbe, pač pa je dovoljen upravni spor z vložitvijo tožbe na Upravno sodišče Republike Slovenije v roku 30 dni od vročitve odločbe. Tožbo se vloži neposredno pri pristojnem sodišču ali pošlje po pošti.

Ta upravni akt je bil izdan kot fizična kopija dokumenta v elektronski obliki. V skladu z drugim odstavkom 65.b člena Uredbe o upravnem poslovanju (Uradni list RS, št. 9/18, 14/20, 167/20, 172/21, 68/22, 89/22, 135/22, 77/23 in 24/24) vas seznanjamo, da lahko zahtevate, da se vam pošlje izvirnik dokumenta na elektronski naslov ali potrdi skladnost kopije dokumenta z izvirnikom. Uveljavljanje te zahteve ne vpliva na vaš pravni položaj oziroma tek roka, ki je začel teči z vročitvijo kopije.

Pri postopku so sodelovale naslednje uradne osebe:
Nives Stele, sekretarka
Janez Jeram, sekretar

Postopek vodila:
Karin Malc
višja svetovalka I

Petra Bizjak
vodja oddelka
za upravne zadeve
s področja industrijskih emisij

Vročiti:

- IPSUM, d.o.o., Ljubljanska cesta 72, 1230 Domžale (za: Ljutomerčan d.o.o., Cven 107, 9240 Ljutomer) – osebno.